

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.
Külföldi csopán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:
Öt hasábos poltár 5 kr. Bélyeg minden beiktatásánál 30 kr.
Nyilatkozó garmen ára 30 kr. — Nagyobb és többnapos hirdetések
jutányosan szokásosak. — Bel- és külföldi hírlapok számára
hirdetményeket elfogad. — Károly hirdetmény-közlő
irodája Budapeston, Nagykereszt-utca. 9. szám

A lap szellemi részére s a nyilttérre vonatkozó minden
kérdésnek s szerkesztésnek kiadandók.

Külföldi pénzek, reklamációk, és hirdetések
a kiadóhoz intézendők.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1880-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Évesre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz csi-
mozva, — legelőszérbben postautalvánnyal —
a nyomtatandó példányok s pontos szétküldés tekin-
tetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,
kiadó s lapfajtájados.

Horodth Danó,
fel. szerk.

Tisztelettel kérjük egyúttal mindazokat, különö-
sen a községi előjárókat, kik előfizetéseikkel hátrá-
lában vannak, miszerint ebből kötelezettségeiknek
posta fordultával eleget tenni sziveskedjenek, hogy a
külön felszólítás terhetől, kiadóhivatalunk felmentve
legyen.

B.-Gyarmat, december 18-án.

Huszár István úrnak a megyei utakra vonatkozó
indítványa.

Huszár István úr, megyénknek a köz-
ügyekben önzetlen és fáradhatlan tagja, ismét
egy praktikus indítványt tett le a megye zöld
asztalára, s ez az, hogy a megyei utak fel-
ügyelete s általában azon határozatok gyors
és pontos végrehajtása, melyek utaink készi-
tésére és fenntartására a közgyűlés által ho-
zattak, a közigazgatási bizottságra ruházta-
sanak.

Ezen praktikus indítvány úgy az állan-
dó választmány, mint a közgyűlés által egy-
hangulag elfogadtatott.

A ki tudja és ismeri megyei utaink mi-
séráját, aki látja azt, hogy a bizottmány
egyes derék tagjai mennyit küzdenek, inter-
pellálnak, debattíroznak az utak miatt ered-
ménytelenül, — az beláthatja, hogy Huszár
István úr indítványa reformot képez az útsi-
nálás kérdésében.

Minden üdvös határozat, melyet eddig
a közgyűlések az utakra hoztak, a végrehaj-
tás lassúsága és a végrehajtás feletti felügye-
let hiánya miatt lett sokszor eredménytelené.
Hogy pedig a felügyeletet az évenként két-
szer tartott közgyűlés gyakorolhatná, az le-
hetetlen. Ezt sokkal eredményesebben teheti
a közigazgatási bizottság, mely minden hóban
egyszer összeül, és valljuk meg őszintén,
melynek egyik főbb kérdését a megyei utak
képezik.

A törvényhatósági közgyűlés jogaiból nem
adott fel semmit; mert hisz az előirányzat,
az új úthálózat tervezete, s az útfenntartási
munkálatok ezentúl is a közgyűlés hatásköré-
hez tartozandók; míg ellenben a közigaz-
gatási bizottság tevékenységi köre növekedett,
sily fontos tárgy bevonása által — legalább
Nógrádvármegyében — le nem járta teszi
magát.

Előre is jósolhatjuk, hogy ezen indítvány,
illetve már most a megyének ezen határozata
le fogja rontani ama kényszerűségből száma-
zott megyei határozatot, mely megrendeli,
hogy az egyes járásokból befolyó közmunka
válság kizárólag ugyanazon járás utaira for-
ditandó; mert egy a közügyeket szívén viselő
testületnek a végrehajtás feletti felügyelete a
partikuláris érdekeket a maga határai közé
szorítja. A közérő szétforgácsolása soha sem
mutathat kedvező eredményt. A közérő azon-
ban a privát érdekek tulkapásai miatt kellett
szétforgácsolni, s ez a maga idejében indokolt
volt; de ezentúl, midőn a közigazgatási bi-
zottság befolyást szerezhet az úttervezet ké-
szítésébe, egészen indokolatlan lesz oly hatá-
rozat fenntartása, mely a „privát utak“ miatt
hozott.

Huszár István úr indokolt indítványa
következő:

„Tekintve, hogy a fennálló viszonyok
között, könnyű, gyors közlekedés nélkül jólét,
civilizáció nem is képzelhető, és a közleke-
dés felakadása, a nagy adókkal kulomben is
túlterhelt birtokos, kereskedő, gyáros és ipa-
ros osztályokra egyaránt nagy hátrányokkal
van, és azok végpusztulását eredményezi;

Tekintve továbbá, hogy a kir. mérnöki
hivatal legjobb akarat mellett is az állam és
vicinális utak mellett a részben már járhatat-
lanná vált nagy kiterjedésű megyei. útvona-
lakat, úgy mint azt a viszonyok igényelnék,
gondozni és közvetlen felügyeletük alatt a
köz munkát ledolgoztatni nem képes;

Tekintve végül, hogy a legközelebb szer-
vezett járási szakértő birtoosok épen nem, vagy
nem egészen felelt meg a várakozásnak
és az ekkorig létezett bajok a közmunka
behajtás és felhasználásnál még folytonosan
tapasztalhatók,

indítványozom:

hogy a közmunka és válságdíjak beosztása,
az eddig fennállott megyei szabályok értel-
mében, a főmérnök által előre kidolgozott
törv. szerint jövőre is a megyei közgyűlésnek
fenntartva legyen, — a végrehajtás feletti
főfelügyelet azonban a megyei útvonalakra
nézve utólagos beszámolás és felelőség mel-
lett a közigazgatási bizottságra ruháztassák.”

Egy bizottmányi tag.

Közigazgatási bizottsági ülés.

(December hó 12-án)

(Távollevők: Bozó Pál, Czebián László gróf és
dr. Baitner Ferencz.)

Ülés kezdete pont 10 órákor,

Először gróf Gyűrű Ábrahám sajnálattal hozza
tudomásra, hogy Czebián László gr., a bizottság egyik
megalakító óta tevékeny tagja, az állásáról lemon-
dását jelentette be.

Gr. Forgách Antal meleg hangú indítványára a
lemondott biz. tag e leköszönésének visszavonására a
bizottság összes tagjai nevében a közügy érdekében
főképpen őt által fel fog kéretni.

Felolvastatott az alispáni jelentés, melynek tudom-
ásul vétele, valamint az elbocsátási és növelési
ügyek után

Seitovszky János azon indítványt tette, hogy
tekintve azt, miszerint a megyei szírák az alantas
közsegekre, a körjegyzőkre és községekre való felügye-
tet laoyhán teljesítik, járásaikat kevésbé látogatják,
a gyámügyi, községüzügyi és adóörvények által
reájok bízott teendőket nem ritkán elhanyagolják,
— felkérésék az alispán egy körrendeletben e köte-
lességeik pontos teljesítésére a szírákat utasítani.
Az indítvány egyhangulag elfogadtatik.

Komjáthy Anselm főjegyző előadja Leuchtnér
balassa gyarmati lökereskedő felebbezését a reá rótt
közmunka alóli felmentése tárgyában. A f. é. 7187.
sz. a. alispáni határozat helybenhagyatott.

Zubovits István csendbíró s mult számunkban
ismertett vadkerti tolvajlások ügyében tett erélyes
intézkedéseiről szöllő jelentése tudomásul vétetett.

A kivetett államadók elengedése folytán vissza-
követelt községi pótdadók miként leendő visszatérítése
ügyében a mult havi biz. ülés határozatával kiküldött
bizottsági tagok véleményes jelentése, mely szerint a
visszatérítendő pótdadók, ha a folyó évi költségvetésből
ki nem telnének, mindenkor jövő évi költségvetésbe
voendők fel, elfogadtatott.

Szabó Miklós kkeszi körjegyző fegyelmi ügy-
iratai pótlás végett Szójka Emil járási főszolgabírónak
visszaküldettek.

Gr. Forgách Antal indítványára kimondatott,
hogy jövőre az iratok szükséges pótlása iránt az elő-
adók ülésen kívül intézkedjenek.

Herczfeld László b.-gyarmati lakos felebbezése
Milovan Arkádi b.-gyarmati lakos elleni ügyében —
elutasított.

Plachy József szírák jelentése, melyszerint a kis-
terennei előjárók a Scherk Hermin kórházi ápoló
ügyében elküvetelt hanyagságukért dorgálással lettek
megbántva, tudomásul vétetett.

Kabellka János csehbresói lakos felebbezése el-
utasított.

Bercsiller Rudolf felebbezési ügye felszereltesni
rendeltetett.

Árvágy. A jelentés tudomásul vétetett.

A gyámhatósági pénztárnak szokásos évi meg-
vizsgálására Reményfy József és Hanzely László b.
tagok küldettek ki.

Beniczky Gyula indítványa folytán a községek
szigorúan oda lesnek utasítandók, hogy a vagyon-
tan árak törvény szerinti gondoskodásról haladé-
ktalanul intézkedjenek.

Harmos Gábor tiszti főjegyző előadja, hogy a
Hartivich Ferencs főszolgabíró bagatel-ügyi költségai
tárgyában az igazságügyministerium e pártólólag fel-
terjesztett költségeket meg nem térítheti.

Börtönügy. A letartóztatott egyének száma 267
férfi, 12 nő.

Adóügy. A bevétel összehasonlítólag a mult év
hasonmárával 700 frttal kevesebb. A egész évben a
befizetések a mult évhez képest 13 ezer forinttal vis-
szacsal mutatnak.

Kacsokovics Ferencs peői lakos kérvénye folytán
95 frt 70 kr. földadó leiratik ki.

Simonyi Mihály szecsényi lakos, br. Rosner Ervin
és Eleonora varányi lakosok, valamint Nógrádmegye
számvevőségének a tiszti fizetmények után kivetett
béllyegilletékek tárgyában tett adóügyi panaszai az
adófelügyelő által saját körében illetékes elintéztést
nyervén, tudomásul vétetett.

Jégkárak miatt Homokterenne község 92 frt 40
krt, Mátranovák községének 39 frt 94 kr. adója
leiratott.

Szandavárallya község, őv. Repcsky Ferenczné,
Kacsokovics Lajos adófelveteli halasztásai iránti kérvé-
nyre engedélyeztetének, Osztrócsky Géza kasári
lakos és őv. Quittner Sámuelné ellenben kérvényök-
kel elutasítottak.

Szigyártó Soma, mint a loconzi ref. egyház
gondnokának az egyháza kivetett adókamatok kive-

tése tárgyában beadott fellebbezése a jövő évi adó-kivetés alkalmával lesz tárgyalandó.

Hercsfield Áron és fia föld, ház és fegyveradó leengedése iránti kérvényekkel elutasítottak.

Némethy Kálmán fenyvészeti adója, egy a szügyi közbirtokosokra kivetett 5 fnt bázisú leírattik.

A penci adóvégrehajtásoknál történt visszaélések tárgyában jelentetett, hogy vizsgálat megtartatván az ügy elintézése a jövő élig megüriténik.

A tandgynél hosszabb vitát fejlesztett Sárosi M. János eddigi pálfalvai néptanító fellebbezése azon köz-igazgatási bizottsági határozat ellen, mely szerint a pálfalvi iskolának új választás megejtésére utasított. Reményfy ellenkező, Melicher Ferenc és gr. Forgách Antal haszonellenlő észrevételei folytán a tanfelügyelő javaslatának elfogadásával a beadott fellebbezés a vállás és közokt. ministeriumhoz felterjesztetni s ennek elintézéséig az új tanító választása felfüggesztetni rendeltetett.

A pálfalvi iskolaidó leengedése ügyében kelt biz. határozat ellen az adófelügyelő által tett fellebbezés — minthogy a kiszabott 24 óráz től elkéve adattott be, elutasított.

E végzés ellenében adófelügyelő további fellebbezését azonnali bejelentette.

Több községi iskolák költségvetése felterjesztetni, számadásai pedig az állandó számvizsgáló bizottsághoz áttétetni rendeltetnek.

Mérnöki jelentés (lásd a jövő számban) tudomásul vétetett.

Ülés vége d. u. 1 és fél órákor.

Felhívás!

E sorok írója teljesen méltányolja a vidéki lapok jelentőségét, jól tudja, hogy a vidéki lap, még ha nem kellőképp van is szerkesztve, akkor is többet ér a semminél és hogy annak pusztá létezése is sok vizszáflást csirájában elfojt s még többnek gátat vet, azonban lehetetlen hidegen túlni azon merényletet, mellyel a vidéki sajtó törén a közönség erszényellen ujjában elkövetnek azok, kik ujabbnál ujabb lapot alapítva, a közérdek cizmén pártolást igényelnek, bolott a közérdek, úgy mint a közönség erszénye és nyugalma azt igényelők, hogy azon csekély erő, melyet a vidéki hírlapírók tolla képvisel, elnem forgácsolva egy már létező lap támogatására ajánlják fel, s én úgy látom, hogy azon kevés élvezhető és közérdekű dolog, melyet hetenként három íven találunk fel, igen kényelmesen elférne egy íven, s még ott is maradna tér a hirdetéseknek. Ezek alapján felhívom a közönség azon részét, mely hírlapot olvas és a fentebbieket maga is omlja, hogy a jövő év elejétől igyekeznek vegyetni, a közönség túlmérel gyakorolt ezen visszárlésnek és a megyei három lap közül csakis egyet fogadjon el s támogatson előfizetéssel, hogy melyiket, az mindenkinek ízlésétől függet, de hogy így a három közül csak egy fog fennállhatni, arról megvagyok győződve.

Egyike a zaklatottaknak.

Nógrádmegye t. körorvosaihoz.

Felteszem, hogy minden, saját helyzete által érdekelte a megyebeli körorvosnak tudomása van arról, hogy a folyó évi június havában Budapesten összeült közégi és körorvosi értekezlet, össztönszöltre a közegészségügyi intézmény sikeresebb vállásától, és az egyéni létfeltételtől — mellőzve egyebet — azon két vitális határozatot hozta, hogy 1-5r a körorvosok fizetése évi minimális 600 frntyi összegben alapítsák meg, s hogy 2-6r a körorvosok eme megalapítandó fizetéseket negyedévenként valamely közpénztárból kapják.

Határozatba ment továbbá, hogy eme legkörményesebben indokolt s kérvény alakba foglalt végzet az értekezlet lelkes elnöke, a minden körjőért oly nemesen buzgólkodó Dr. Bódogh Albert országos képviselő nyujtsa be a beldügyér, — vagy esetleg a képviselő házhoz is. A beldügyér a kérvény felterjesztése után leír, vagy talán már le is irt a törvényhatóságokhoz, hogy az „audiat uti am altera pars“ elvről fogva a dolog érdemében azok véleményét is kikérje.

Mind ezekből kitűnik, hogy az ügy egészen rendezet folyamatban halad, de hogy a kezdemény eredményes legyen, kell hogy sorsunk sanyarúsága érzelében tehetőleg mi szintén közrehasznunk.

Abban semmi kétségünk nem lehet, hogy minden megye főispánja tudja azt, mi, — s hogyan történik megyéje területén. Meglehet azonban az, hogy tapasztalása, meggyőződése nem oly alapos, nem oly feltétlen, mintha azt, a legközvetlenebb forrásból merítné. Mindenképp, azaz lenne szerény indítványom,

hogy megyénk székvárosához közelebb állomásozót, ügyfeleim — a hanyan, annyian — járuljanak meggyék mélt. főispánjához, s tájékozódjanak egész meztelenségükben, vagy ha helyesebbnek válik, adják nyomozástól helyzetüknök kifejezését egy minden oldalról tájékozott feliratban.

Az idő rövidsége, s más egyéb elő nem sorolható akadályok miatt már értekezletet nem tarthatván, de tenni mégis csak kellően valamit, e célra, az értekezlettől más mód alig található.

Bajaink, azt hiszem, mindnyájunkkal közösek, nincs tehát semmi ok attól tartani, hogy a néhány ügyfél út ne fejezhető ki mindnyájunk érzelét és véleményét szíves alkalmával.

Tolmácson, 1879. deczember hó 17-én.

Perémi Gábor,
tisz. megyei és körorvos.

El nem énekelhetett Zsoltárok.

Engedje meg t. Szerkesztő ur, hogy, becses lapjánál alkalmatlankodom; de nem hagy nyugodni a lelkiismeret, hogy miért nem választattam meg magamat megyei bizottsági tagul? mert akkor nem itt, hanem a legközelebbi mult megyei közgyűlésen mondottam volna el ezen mondani valót.

A kakasutól az azonban nem szabad lekorikolni, ha mindiárt azt kukorikolná is, az ember, hogy ő bredjetelek!

Hallottam az állandó bizottmányának az inség enyhítésére cseleztő határozatát felolvasni, helyeslem és elfogadom azt egész terjedelmében; csak arra kérem már most a t. bizottmányt, sürgősen intézkedjék ez ügyben, mert hogy az inség megyékben is ütöget már fel hydrafejét, meggyőződésből mondom; környékünkön csak minden 5-10-ik ember eszik már most is kenyert.

A hol pedig a kenyér kifogyott: kifogyott ott minden.

Ezen iszonyú ellenséggel szövetésre lépett most még a hallatlan korai kemény tél, melyben sem folyókat szabályozni, sem utakat csináltatni nem lehet. Pedig ha munkát és keresetet adhatnánk a szegény népek: azzal kenyert is adnánk nekik.

Fel tehát t. megyei bizottmány! fel a gyors munkára! mert különben későn lesz sopánkodni, ha a baj egész nagyságában beköszön.

Az inség enyhítésére — ha bár milyen kis mérvben is — szolgálja azon újjában kiadandó szigorú rendeleto a megyei hatóságoknak, mely szerint a rendőri személyzet, a közégi előljárók és minden arra rendelt vagy hivatott közeg oda utasították, hogy az élelmi cikkekkel kereskedő mézárások, korcsmások, pékek és főképp a falusi-nyugozozott „hűbér“-lakosokra Argueszemmel vigyázzanak...

Még a gram és millilitér hiányát is kielégetlen szigorúsággal büntessék és bírásgolják; mert kivált a jelen nyomor idején, ha a szegény ember becsületes árát megadja a kenyérnek vagy más élelmi cikkeknek becsületes mértékben (mert el nem rászol a garasból): becsületes mértékben kapja is azt.

Ezen és ilyen intézkedés legjobban győzi meg a nyomorral küzdő szegénységet, hogy minden módon az ő segítségére lenni törekszünk.

Továbbá figyelemztetni kívánám, azaz (hogy meg ne haragudjanak) kérem szeretem a mi jó indulatú fiatalágunkat, hogy — mig leten jobb időköt ad — a szegénységet keserítő zajosabb, költségesebb nyilvános vagy zárkózott táncmulatságoktól tartózkodjék.

Ezen kéresemet pedig úgy szeretném vétetni, mintha lányomhoz becsülnék s menyemasszony is érte; vagy is a fiatalágot a zajos mulatságtól, az öregeket pedig a vig disznótöréstől magukat visszattartóztatni kérem.

Faluhelyeken meg épen s egyenesen eltiltani kívánám a nyilvános táncmulatságokat; mert itt még sokkal szembeszökőbb az egy-két übödor puffezkedő bonczegése, mint városban a nagy lélekszám mellett.

Szívemből mondom azonban most, hogy ezen zsoltárimat ne vegye a t. olvasó közönség egy üszörgő jereimádáknak; mert én csak azt akarom mondani velük, hogy a magán családi körben is rossz vért szül az, ha a család egyik tagja az egyik ágyban elgázlában, a másik tagja a másik ágyban forralásban fekszik s a harmadik tag, fel sem véve ezek baját, kalapíroz a szobákon keresztül, csapkodja az ajtókat s futyul!

Mondom, csak azt akartam volna megjegyezni, már t. i. a megyei gyűlésen (hanem fogadom: jövőre nem is a kakasutól lesznek én!) hogy nem illik nekünk vigadni, mikor házánk szegény népe inség s nyomorral küzd! Nem illik lakmározni, mikor ezek vagy tán milliók falatka kenyér után sovárognak!

Volt Kántor.

Ezzel az aláírással — ha megengedi t. Szerkesztő ur — máskor is lesznek bátor becses lapját felkeresni. A t. közönségnek pedig kijelentem, hogy a V. K. elnököt csak azért használtam: mert becsületes nevemen engem Virágh Kálmán-nak hívnak.

Siklaky István.

Szécsény, decz. 16.

Tisztelt szerkesztő barátom! Vannak események, melyeknek lesújtó behatása alatt agyrendszerünk azon sejtészervei, melyek gondolatjainkat azúlik, eltoplulnak, s érzelmeink meg nem testesíthető, fojtott fájdalom válik. Ily fojtott fájdalom nehezti kebleme nekem is, midőn tollamat írtámba mártom, hogy azzal fájó érzelmeimet megtestesítsem. De talán nem is egyéni gondolatok ezek, hanem egy város, igen, Szécsény város egyetemének összeolvadt tudata.

Veled együtt a megyéknek igen sok fia tudja már, hogy e hó 13-án Gonda Károlyt a szécsényi királyi járásbíró, a jó barátot, igazság szerető embert kísértük ki végső nyughelyére, a fagyos sírba. Lesújtó volt a halál híre, de nem váratlan, mert hiszen már hetek óta lebeggett az emelett előtt azon sötét pont, melyből a halál sújtó villámának lo kellett csikázni.

Ki volt e jó ember? ... Engedd meg, hogy néhány halovány vonással ecseteljem őt.

Gonda Károly a vendégszerető magyar specialis alakja volt, kinek saját falatjai is csak akkor izlették jól, ha azokat mással megoszthatta. Mint ember és bíró tisztajellemű, igazság szerető; mint jó barát: kedélyes, meggyőző, sőt mondhatni kedves ember volt úgy a nyíra, hogy neheztelésre, haragra vagy gyűlöltre nemcsak kebleben hely talán nem is volt.

E csapás kevés volt, jött a másik. E hó 13-án reggel Dr. Vincze Gábor haláláról értesültünk. Vincze Gábort a megyében kevesen ismerték, de annál többen a tudomány mezején. Szécsény csak arra volt büszke, hogy szülte vala, mert ő máris a nemzet volt. Ön erejéből küzdött ki a mindennapiasságból nevét és rangját. Vasszorgalma akadályt nem ismert, jelleme tiszta volt, egyéni öszességét szerénységgel, mieltelenséggel, jószág és tudományos képzettség jellemezte.

És a jó fiú, ki az atyjának szeméfenye, mindene, nekünk barátunk volt, valóban meghalt. E fia sirbantján álló a tiszta fehér hólepel.

Nyugodjanak békében!

P.

Tilos a koldulás!

Ezen az alapon az ehöz hasonló újvi gratulációk a város területén betiltatnak, annál is inkább, mert azok, kik ezt gyakorolni szokták, többnyire fizetéses szolgák, vagy iparos tanoncok, így a mindennapi élelmük biztosítva van.

Tekintve azonban, hogy a jelenlegi inség következtében számos árva ruházat nélkül az ebéggel küzd, a városi képviselő testület közbejöttével oda fogok hatni, hogy azon csekély összeget, melyet e czímen fizettünk volna, tehetségtűk szerint az árvák nyomorának enyhítésére, a helybeli „Vere kereszt“ című egyület pénztárába fizessék be, mely egyület az árvák gyámlolását tűzte ki nemes feladatául.

Szerény Gábor,
közszolgabíró.

Utbaigazítás,

válaszol Tómeskö Nándor polgári iskolai igazgató ur észrevételére.

A satyra metazó fegyverével szándékoztam önt visszavetni; de miután a polgári iskola élen áll: az ügy iránti tekintetből nem veszek magamnak elégtételt. Azonban jegyezze meg, hogy én nem vagyok afféle utasítási borsó, melyet minden pajkos gyermek büntetlennel megtephet.

Ön uram szememre hányja, hogy a nemzeti iskola jövedelmét alapítványokra fordítottam, a tanítókat pedig éhezni hagytam. Inkább fizettem volna ki — ugymond — Tirpay és Chikau urak követeléseit.

Pendelyes gyermek lehetett ön akkor valamilyen távol megyében, midőn az alapítvány keletkezett; s még is úgy beszél róla, mintha szemtanu lett volna. Ez uram meggondolatlanúság.

Minthogy ön ezen rádjával fölülteték, tehát tudomására hozom, hogy én a megyeház termét a nemzeti iskola és óvoda céljaira gyakran igénybe vettem. 1861-ben egy kitűnő férfi volt a megye első alispánja, a ki jóakarólag figyelmeztetett, miszerint nála többen főszóaltak a termék gyakori használata miatt; és tanácsolta, hogy az oly midőn súlylyal bíró Losonc és vidéke kedveért is tennék valamit s ezzel elejét vehetné a reclamoknak. Ily előzmények után szülemlett meg bennem az alapítvány eszméje, melyet a r. catholikusoknak szokatlan, de általam gyakorlatba hozott egyházközségi képviselőlet sajátjává tettem, és általam összegyűjtött mintegy 850 fnt bál jövedelméből meg is valósított. Ugy, de uram az időben nem volt deficitünk. Az iskolagondok mindig kigondolt valami újat, hogy az egyházközség legkisebb megterhelése nélkül fentarthatuk az iskolát és az óvodát. Adtnak bizony mi a helybeli ev. iskolának is egy kis összegcsekét, mert hát a műkedvelők és a látogatók vegyes elemek valának. A jövőbe néztünk. Jó akarat szerettünk.

Azonban bekövetkezett az alkotmány felfüggesztése, és ezzel a kivált osztály lehangoltasága elannyir, hogy többé bílokat, hangversenyeket alkalor rendezni nem lehetett; sőt a szini előadások is gyakran deficitel végződtek. Nem volt egyelőre egyéb segélyforrás.

sunk, mint a kivétel. Ez öltö meg népszerűségem. Ez kényeztetett a visszalépésre. Ezután romboltak le a szimbólusok, a mely öszoeket jövedelműzt az iskolának, és jövedelműzt volna jövőre is; mert az 36 0 óra, szép terem volt, teljes felszereléssel. Ma is ott kelno.

Hogy utánam nem akadt oly jó bolond, ki idejét és vagyonát az iskolának szentelte; ki lassanként módott talált volna arra nézve is, hogy a főpapságot, különösen a primást fölvilágosítsa, miszerint ezen vagyis vallás és nemzetiesség városban, a nemzeti iskola mint magyarságot intéző közegyetemet és pártolást érdemel: az mindenesetre végtelen baj volt a nemzeti iskolára nézve; de azért a felelősség azokat terheli, a kik engem és Tiptart kiűzték az iskolából, fölhasználnak a közöledetlenség.

Hogy mit vétettem én a nemzeti iskola ellen, mely még most is nyugi — úgy mond — a gondnok-ságom idejéből boldog időköt: azt uram bővebb magyarázat nélkül fölfogni nem bírom. Annny beismerok, hogy midőn a fő elemi iskolai nyilvánoossági jellegért folyamodtunk a helytartótanácsba, az haragot apát fölgazgatót küldött, s az egyházközség magát forma szerint lekötelezte, hogy az iskola szükségleteit végő csotben kivetés útján is fődőzni kézz: az én megnyugtatásom, biztatásom döntőleg hatott az egyházközség elhatározására; a mennyiben tapasztalásból tudtuk, hogy a színház, a bálók, hangversenyek jövedelmei fölősegecs tesznek minden kivételt. De hát ki tudhatta előre a politikai változást, mely a kivételt szükségessé teend? s ki számított azon rövideszdőre, hogy ezen ideiglenes baj miatt engem, a pártatlan jövedelmi forrást, a legjelensebb tanítóval együtt ki fognak küszöbölöni. Ezen borzostatosi merőnylet szűltö a deficitet.

Hát ezen passzusnak mi az értelme: „kérdézzo meg a helybeli állami népiszkola létesítőt, s ezek megmondják, hová juttatta a nemzeti iskolát?”

Erre csakugyan el lehet mondani, hogy uram bocsásd meg bűnököt, mert nem tudják, mi csokszenek.

Az állami elemi iskolának a város nyugati pontjára, a nemzeti iskola közelébe való helyezése, a legoktalanabb gondolat volt, s azaz az illető létesítőknek nincs mit dicsekedni. Beházták az államot, hogy egy félreecs emeletes házat, — mely a szegény Kapor Györgytől polyaaron eleveqálaltott, — drága áron megvegye, s roppant költséggel átalakíttassa: bolott fölo pénzzel széleszerűbb épületet bolottolt volna építeni vagy szerezni a város koleti részén, a zsidóság és tődség közepette, a hol az iskolás gyermekek zomo lakik, s a hol az iskolának magyarosító hivatala lett volna. Most a szegye korú gyermekek föl óra távol-ságról kényyszerűnek az iskolát fölkeresni.

A város nyugati részén van a nemzeti iskola nagyszorú épülete. A közelében lakó mivelt osztályok ide járathatták volna valláskülönbőség nélkül gyermekeiket, s a tandíjak nevezetes jövedelmi forrást képeztek volna; míg jelenleg, a közelség folytán nem épen épületes versengés támadt a két intézet közt. Hát biz én meg nem foghatom, hogy az állami iskola létesítőt minő szemrehányást tehetnének nekem. Csak sörpörgessenek saját házaik előtt.

Et nunc venio ad fortissimum virum. Nem vagyok megelégedve a magyarázattal, a melyet igazgató ur a polgári iskoláról adott. Megkísértem én a laicus jobb magyarázatot adni.

A polgári iskola oly bevégzett hat osztályú közép tanoda, a melybe a négy elemi osztályt sikerrel bevégzett növendékek fölvetetvén, ott mindazon szakismereket elsajátíthatják, a melyekre a gazdasági, ipar és kereskedelmi pályán működendőknek szükségük van, ugy, hogy kellő gyakorlat után, a házaának hasznos polgári lebessegen. A polgári iskola növendéke rendszerint 16 éves korában bevégezvén elméleti tanulmányait, nagyon is ráér a gyakorlati kiképzetetésre.

A polgári iskola tantervének áttekintéséből örömmel győződnök meg, hogy ezen intézetben az általános társadalmi miveldésre is nagy gond fordították; s az irodalom is szép mérvben van a tantárgyak közé fölveve elannyira, hogy aki ezen iskolát bár nem kenyérkeresetből fogja bevégezni: annyi hasznos ismeretre s miveltetésre fog szert tenni, hogy akár mely mivelt társaságban megállhat.

A tantárgyak beosztása akként van, hogy az iskola négy alsó osztálya a reálgymnasiummal párbuzamos, s a reálgymnasiumok nagyobb mérvben taníttatnak, mint a nyolcz osztályú gymnasiumok négy alsó osztályában. És hogy azon tanoncok is hasznát vegyék, a kik a magasabb intézetekre készülnék: az alsó négy osztályban a latin nyelv a gymnasiumokkal párbuzamosan, de csak mint rendkívüli és nem kötelezett tantárgy adatik elő, hogy a növendékek a gymnasiumok és reálgimnasiumok megfelelő osztályaiba átmehessenek. A polgári iskola ötödik hatodik osztálya tisztán szakiskola, melyekben a latin nyelv oktatása megszűnik.

A négy alsó osztály ezen vegyes beosztású meg azért is okoszd, mert igen bajos a gyermek pályája fölött előbb határozni, míg bizonyos éveken át hajlamos a tehetőségét ki nem paboljuk.

Igaz, hogy a polgári iskolából a gymnasiumba és reálgimnasiumba átlépő növendéket fölveteli vizsga alá veszik; mert a polgári iskola tanítói rendszerint csak a magasabb képezdekből kerülnek ki, a kik az egyetemen a tanári vizsgát le nem tették. Ez minden esetre hiba; mert széleszerűbb lenne az államisokot egyetemilög megvizsgált tanárokkal betölteni, aztán az iskolát államcércénysé jelleggel fölruházni: de azért így is nagy szükségét pótol a polgári iskola tudományos pályára készülőkre nézve is, csak jeles tanítókkal legyen ellátva; és midőn a kijelölt vagy választott hatóságok alkalmi van magasabb képzettségű főgáznál betölteni a megürült államisokot: azt no

mulassza el soha, és a ságor a komasági tekintetek ne legyenek mérvadók, mint az életben fájdalom rendeseg történni szokott. A fölveteli vizsga melleske dolog, ha a tanuló jól el van készítve.

Hogy a b. gyarmati polgári iskolában mily égető szükség a latin nyelv: azt az igazgató ur czerevetelebből tudjuk; mert a négy alsó osztály 117 tanuló köztül 65 tanulta a latinnyelvet, s így csaknem a fele rész.

Ha tehát azt akarjuk, hogy látogatott legyen az iskolánk, hogy a szülők gyermekeik kedvéért ide jöjjenek megtelepedni, vagy legalább szivesen ide küldjék gyermekeiket: jeles tauerókkal kell ellátni az iskolát; a latin nyelvet pedig nem szabad affle melleske, szükségtelen tárgyakat tekinteni: hanem burgún s alaposan kell azt tanítani, hogy okkint azon alapított jogos várakozása is beteljesedjék, a kik a polgári iskolában a négy osztályú gymnasiumot is bírnı oktatják.

Azért, mert az iskola négy alsó osztálya közhasznú: a polgári iskola nem veszt értékeiből, s nem vonatik el a maga hivatalától. Így szervezett polgári iskolára illik rá, hogy a vidékre nézve hasznosabb a főgymnasiummal; mert az bevégzett egész, míg a főgymnasium csak alapja a további kiképzetésnek.

Hogy a latin nyelv tanára vagy tanítója a merő tandíjból meg nem élhet, az bizonyos; és az igazgató ur ezen fölvilágosítása kell hogy a megye ügyelnet fölkelts, s az no hagyja az iskolát csokkán szervezni, hanem tegyen a kormánytól sikerre lépéseket.

Szivesen elhiszem, hogy a negyedik osztály 10 növendéke közt 6 vétetett föl az ötödik gymnasiumba osztályba: de az most sem lór a fejembe, hogy Fabriczy István a harmadik osztály jeles növendéke, miért kénytelen Beszterczén a harmadik osztályt smételni? Ilyesminnek nem volna szabad megtörténni. Ez meg rontja a polgári iskola hitelt.

Befejezendő még egy jó tanácsot szolgálók. Az nem elég, ha a növendékek a hasznos ismeretekben bár kellőg kiképzettek is, de társadalmi neveltettség elhaanyagoltatik. Panas van, hogy a polgári iskola növendékei csizolatlanok. A szülői házbán el-sajátított durva erkölcsöket az iskolának kell meg-nemesíteni. A tanítók jó modora, kitarító gondossága fő tényezők a czél utólrésére. Vegyük föl önk a nagyfontosságú tárgyat programjukba, és csizolatosság békötüréssel a vad dzsókát.

Bodnár István.

Nyílt kérdés,

tekintetes Pajor István urhoz, mint tek. Nógrádmegye áraszéki elnökéhez.

A tekintetes megyei áraszék 6950—1879. számú végzésével övezgy Junasz Jánosot utasítja, hogy f. évi deczember 31 re nagykorúnak kimondott fának Junasz Pálnak vagyonát önálló kezelésre adja át, a közgyám pedig utasíttatik nevezett nagykorút a nyilvántartási jegyzőkönyvből kiigyezni.

A Junasz Árvák vagyona 1874. évi július 26 án bírólóg elárvereztetett, a vételár 119 fti, szóval egy-százötvenkilenc főtft a b. gyarmati királyi járásbíró-ságnál a kezeim között levő nyugta és a 18093—1874. számú beszávatoló végzés szerint még 1874. november 27 én fölfizetett, mely összeg ha akkor a takarékpénztárba köteleseggel szert elhelyeztetik, 6 százötölval kamatozva most 159 fti 23 kr. összeget képrisel, s tudommal még most is a járásbírósnál bujkál.

Miután ez ügyben a tek. megyei áraszékhez mint közgyám igen sokszor folyamodtam, kéro, hogy a Junasz Árvák pénzüsségét a királyi járásbírósnál követelje ki, de kedvező eredményt mai napig sem érhettem el.

Miután — csudálatosan — a fentebbi végzéssel az áraszék az anyát oda utasítja, hogy fának olyasmit adjon ki, amit az áraszék 6 év óta nem volt képes a királyi járásbírósnál kivásalni.

Tisztelettel kérdézem a tekintetes áraszéki elnök urat:

1-ör. Van-e módja és tartalma az Áraszéknek a királyi járásbírósnál a tőkét kamatjaival és a kamatok kamatjával megvenni vagy nincs?

2-ór. Ha nincsen, ugyan hova kellene a szegény árvának fordulnia, hogy csekély vagyonkáját megkaphassa? Vagy csak tovább is bíztassam: árva fústi, árva eris et qua árva morieris?!

Wladár Viktor,
szegyi k. közgyám.

A b. gyarmati általános ipartársulat havi ülése.

A b. gyarmati általános ipartársulat választmányának havi ülése tartatott f. hó 7-én. Elnök előtör-jeszté a II-ik országos iparos gyűlésnek a központi bizottság által kérvény alakjában a képviselőházhoz intézett mindazon határozatokat, melyek a f. évi május havában a nagygyűlés által hozattak s a melyek az országgyűlésen az ipartörvény reviziója alkalmával legközelebb tárgyalatni fognak: hogy e határozatok érvényre emelését a megyei közgyűlés és a kerület országos képviselője által pártolólóg ajánlatsa; mely czélból Papp László, Karlik J., — id. Schulcz Lajos,

Szalay J. és ifj. Nagy Gábor választmányi tagokból egy küldöttség jölített ki Chikán Mihály társulati titkár vezetésével, kik az ügyet személyes tisztelgésük által a megye derék főispánja méltóságos gr. Gyulky Ábrahám urnak pártfogásába ajánlják. Az egyet anyagi ügyeinek miként lett elintézésének előterjesztése után elnök jelent, hogy a társulathoz újonnan belépett 17 tagot fölvetelükről értesítvén, illetékeik föfizetésére felszólította. A vagyoni állománnyról szerzendő tudomás végett a tagsági könyvecskék bekérése batároztatott. Karlik J. alelnök jelent, hogy a város területén létező s hatósági engedélyt nyert iparosok névsorát a szolgabírói hivatalnál lemdólván, azt Schulcz Lajos szivessegeiből bekötve a társulatnak használat végett átadja, melyért a választmány az illetőknek fáradozásukért közönetet mond. Ludítványba hozott a netán előfordulható pörös ügyek vitelo czéljából egy tisztelbeli ügyvéd megválasztása, ezzel egy bizottság bizott meg, mely egy a köz-ügyek iránt érdeklődő ügyvédet, kibon teljes bizalmát helyezi, erre fölkerjen s erről a jövő ülésnek jelentést tegyen. Kérdés tétetett az iránt, hogy a mult évben gyakorlatban volt ismétlő, illetőleg az iperos tanoncok oktatása s tanévben már negyedik hó telvén le, mi oknál fogva nem lepettett el. Ez ügyben a város által mindjárt a tanév elején megindított mozgalom oknál az anyagi segély hiánya hozott föl. A választmány átháta lévén a törvény és az alapszabályban gyökerező s nom köteleseggérzettől, egy szűkebb körű bizottságot jölött ki, hogy a társulati tagok tanonczait egybeírva, ehhez szabályozott költségtérítés elkészítése mellett, ezen iskolának haladéktalanul leendő életbelépttetése czéljából egy a jövő ülés elé terjesztendő kimerítő javallatot készítsen. Hogy az egyleti választmány működéséről a tagok mindig tudomással bírjanak, elhatároztatott: miszerint a helyi lap tek. szerkesztőség felkérésével az ilyenmő híresek becses lapjában leendő közlés végett. Ezzel az ülés véget ért.

Közi: Chikán Mihály.

Hírek.

T. olvasóinknak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk!

A balassza-gyarmati dalegylet decz 13 ki hangversenye ismét egy igen élvezetes estéllyel gazdagította társas életünket, s a megyeházának szilárdan helyre-állított nagy terme a roppant szigorú hideg téli idő dacára a város és közel vidékének igen díszes közönsége által volt látogatva; csupán a helybeli nagyszámú és vagyonos izraelita családok hiányoztak (az egy Kohn Adolff kivételével) teljesen, pedig ök igen szeretik magukat művelleteknek tartani; lehet-e azonban a 19-ik századnak megfelelő valódi műveltség s zene művészet pártolása nélkül? ennek eldöntését rájuk bizzuk! Cudálatos az ó részükről a közönség anynyal is inkább, mert tudnunkkal a dalegylet tagjai közt több derék és felvilágosodott izraelita ifjú is van. Nem binnök, hogy a távol maradásra okot a rendezőség szolgáltatót volna, mert ez a meghívókat felekezett külfölséggel nélkül minden illetékes családnak elküldö. De elég ezen jóakarató megjegyzésből, melylyet egyszer már el kellett mondanunk, s melyre, hisz-szük, jövőben mind ritkábban lesz szükség. — A mű-sorozat érdekes részei valának: Beethoven A-dor sonátája begedün és zongorán előadva Hannel Károly és Vajda Miklós urak által, még pedig oly ritka szép technikával és értelmezéssel, hogy az nemcsak műkedvelők, de művészek is díszre vált volna; B. Gyarmat közönsége pedig megtisztelve érezte magát, hogy a gr. Zichy-uradalom emlegett két derék fiatal tisztje nem ismert fáradságot ily zene élvezet nyújtásában; illik ezen megjegyzésünk Schubert „Es dur trio“-jára is, melyet az említett urakon kívül még Aninger László úr adott elő — mint második program partner. Akár egy fővárosi kamara-zeneestély programjába is bevált volna e classicus darab. Aninger úr kitűnő játékát előbből már ismertük, s így azt most újból hallani jól esett közönségünknek. Hannel és Vajda urak pedig, mint jó hazafiak a „Magyar nóták“-ról sem feledkeztek meg, s mi csak óhajtuk, vajha minél többször lenne e vendég urakhoz mások is szerencsénk. — Vajda Pál úr Arany János nagyhatású költeményét „Ráchel siralmát“ szavalta ritka drámai hűvel, kitűnő hangnagyság és tanulmányal. De szépen betöltö helyét Chikán Mihály faradhatatlan vezénylete alatt dalegyletünk is: három férfi négyes: Huber Károly és egyet Kükentől dalolva. Hubernek a „Nemzeti zászló“ című férfi négyes dala zongora kísérettel jölvén előadva, azt dr. Jeczenszky Sándor úr volt szives elvállalni s ezzel az ének igen szép árnyalatot, biztos ke-retet nyert. Hangverseny után pedig az ifjuság tánczra pendült a kisteremben, hol szertütnk a hangverseny is inkább helyen való lett volna. Hajnali négy óra vetett véget a tánczvigalomnak, melynek szépei köztli tudósítónk fölemliti, Dessewffy Elek és Chikán

Mihályné urhölgyeket, Szerémy Irén és Margit, Jenik Fanni (Szecszény), Kék Blanka, Bérczy Anna, Bodnár Margit, Koczuraok és Vajda nővérek, Bogovics Kázi és Baldeuérgh Paula kisasszonyokat. Végül az estély létrehozásért köszönetet mondunk a daljegyet burgó elnöke Garam Jenő törvén. bíró urnak és a rendezőségnek, mely Milovan János, Aninger László és ifj. Schulcs Lajos urakból állott.

A b.-gyarmati Casino közgyűlése 1880. évi január 6-án d. e. 10 órákor tartott meg, tárgya: folyó évi zárszámadás, jövő évi költségvetés a tisztválasztás.

A vörös kereszt jelvényű jótékony nőegylet b.-gyarmati fiók egylete Körny Tivadarné elnök burgózkodása folytán egyre serényebben megfelel nemcsak feladatainak. A múlt vasárnapi ülésben a helybeli teljes vagyonátalan árva felruházására tett gyűjtések eredménye lett mindenekelőtt bemutatva, s a lapunk múlt számában már megnevezett választmányi urhölgyek, mint örömmel értesülünk, közel 250 frtot gyűjtöttek pár nap alatt. Addig is, míg az aláírók névjegyzékét teljesen közölhetnők, mint főbbeket felemlítjük, hogy gr. Gyűrű Ábrahám főispán ur 10 frt, a b.-gyarmati takarékpénztár 60 forint, a takaréks és hitelintézet 20 frt, a népbank 30 frtot; Huszár István, gr. Forgách Antal, Seitzovszky János és Harmos Gábor urak egyenként 5 frtot írtak alá. Felruházandó árva gyermek vallasköltség nélkül eddig 28 van beírva; neveiket annak idején közölni fogjuk. A ruhanevelők a múlt lapunkban megnevezett uróknál által már bevásárolhattak, illetőleg az elnök által szétosztva, nagy részben a választmányi urhölgyek és leányai által varratnak egy, hogy mint halljuk a felruházás decz. 23-án, vagyis jövő kedden a városbáza természetesen meg fog történni. Az egylet azonban áradatokat tovább is folytatni fogja, a különösen a házi szegények segélyezésére végezt szép jövedelmét remél azon a múlt vasárnapi ülésben határozattal vált kezdeményezéséből, hogy mint más haladott városokban, B.-Gyarmaton is a jótékonyaság oltárára fizetendő bizonyos összeg által az újévi köszöntésektől meg lehetesen magukat váltani. Ezen célzaserő intézményt, melyet a mostani kormány elnök Tisza Kálmán miniszter ur körrendeletben is a törvényhatóságok figyelmébe ajánl, jövő számunkban részletesebben fogjuk ismertetni; most csupán még annyit, hogy az intézmény mikénti életbeleptetése, illetve hatósági pártolás végett a vörös kereszt egylet elhatározta, városunk képviselő testületéhez kérvényt intézni. Végül örömmel jegyezzük meg, hogy a derek egylet tagjai napoként szaporodnak, s a múlt választmányi ülésen az elnök indítványára az egyleti burgó jegyző Reményi Károly ur mellő tiszteletbeli jegyző Gellén István ur választott meg egyhanglág.

Gr. Czebrian László ur, ki eddig a közigazgatási bizottságnak igen burgó és erélyes tagja volt, ezen állásáról lemondott; a bizottság tagjai mindent elkövettek, hogy a burgó tagot visszanyerjék a közügynek.

Harmos Gábor ur vendégszerető házában e hó 20-án este iényes házimulatság tartott, melyen egy városi mint vidéki intelligenciából számosan voltak részt

Végtagyalás. Ticsinazsky Aladár postagyakornok bünygyében e hó 20-án tartott meg a végtagyalás a b.-gyarmati királyi törvényszéknél Friderczky Lajos elnöke alatt. A tanácsaterem intelligens közönséggel telt meg. Időhiány miatt röviden csak annyit jegyezhetünk meg, hogy a tárgyalás 10 től d. u. 1 és fél óráig tartott. A minden körülményre kiterjedt remek vádbeszéd, melyet Dr. Melicher Ferencs kir. ügyész mondott el, a szép logikával összehozott gyanuokot oly láncolatba hozta, melyből a hallgatók a bűntény elkövetéséről teljesen meggyőződhettek; azonban Reményfy József ügyész és páthossal elmondott védbeszéde a gyanuokokat meggyengítte s a fiatal vádlott irányában szánalmat gerjesztett. Ez ügyes védbeszédnek tulajdonítható, hogy a királyi ügyész által proponált 2 évi börtön a törvényszék jeles bírái által 3 órára szállították. Ugy az ügyész mint védő ügyvéd felelőst.

Berkenyén f. hó 13-án d. u. 3 órákor ottani lakos zeiller Lonich István, mozoghatása végett ágya fölé alkalmazzott szinagra felakasztva találattott. Ötvenégy és 13 éves leánya siratják. A rendőri bonczolásnál külérőszak nyomai nem észleltek. Súlyos betegségében kedélyének teljes megrendülése vezethette az öngyilkosságra. Hogy pedig öngyilkos volt, a rendőri vizsgálat kétségen kívül kideríté.

Berkenyén az iskolás gyermekeknek Ulvira Rudolphnéban a kanyaró tüneteit észlelvén, burgóságánál fogva nem készt f. hó 16-án erről jelentést tenni. Balás szolgabíró és Perény Gábor kórorvos azonnal a helyszínen jelenven meg, constalták a ejárványos kór kintését, házról háza vizsgáltattak meg a betegek, számszerint 16-an találattak. Az orvosi és rendőri intézkedések megtették. A tünetek azelőtt mondhatók s reményleni lehet, hogy az áldozatok száma vagy semmi vagy igen csekély lesz.

A b.-gyarmati tűzoltó egylet 1880. évi január hó 10-én a „Fekete sas” emeleti termeiben bált rendez, melyre az aláírók most gyűjtenek.

A nógrádmegyei ifjuság — mint halljuk — fényes bált szándékozik rendezni a megyei inségesek részére. Legközelebb már többet írhatunk ezen — a szép világnak kedves — tárgyról.

Személyi hírek. Madách Károly alispán úr f. hó 16-án családjával néhány napra Budapestre utazott. — Bérczy Anna k. a városunk egyik kitűnő műveltségű szépsége f. hó 18-án távozott Ipolyásra atyjával Bérczy Lajos úrral, ki, mint tudjuk — az ipolyási törvényszékhez tételtet át kir. alügyészül.

Nógrádmegyei hivatalos értesítő.

KÖRRENDELETEK.

Az igazságügyminiszter ur az 1871. évi XXXI. törvényczikk 24. §-ában nyert felhatalmazás erejénél fogva, a törvényhozás utólagos jóváhagyásának fenntartása mellett, a pozsonyi királyi törvényszék kerületéhez tartozó galanthai királyi járásbírószágot, saját területére, telekkönyvi ügyekben bírói hatáskörrel felruházta. Míról a törvényhatóságot, az igazságügyminiszter urnak november 20-án 31.358. szám alatt kelt

átírata sonalán, tudomás és további intézkedés végett azon megjegyzéssel értesitem, hogy az említett miniszter ur fennbibi rendelete a jövő 1880. év január 1-vel lép hatályba.

Földmívelés, ipar és kereskedelemügyi magyar királyi miniszter. Valamennyi törvényhatóságoknak. Pósnér Károly Lajos Budapesti papírkészítő és nyomdatulajdonos a törvényhatóságok által 1870—71 és 1877—78. évben a minisztériumhoz felterjesztett Magyarországon tartott azokolt országos vásárokról kimutatást szerkesztett, s azt a nála megjelent „Magyar feljegyzési naptár”-ban közzétette. A fennvezetettnek hozzáam intézett kérelmére a naptár egy példányát oly felhívással küldöm meg a közönségnek, hogy azt alattas közsegeknek figyelmébe ajánlja, s ha a kimutatásban a törvényhatóság vagy valamelyik közsege netalan hiányokat tapasztalna, azok helyreigazítása iránt adokolt jelentésével hozzáam forduljon, ne pedig, mint ezt eddig több közsege tette, levélben közvetlenül a naptár kiadójához. Budapestben, 1879. november 9-én. A miniszter meghagyásából Kleit Frigyes, min. tan.

Nyiltér.*)

Az Athenaeum által kiadandó „Kossuth Lajos iratai” könyvre előzetéseket elfogad és a megjelenés után azonnal, eredeti áron kapható leendő, Spitzer Mór könyvkereskedésében B.-Gyarmaton.

Ugyancsak Spiczser Mór b.-gyarmati jól berendezett könyvkereskedésében Pulszky Ferencs „Életem és korom” című s rák nógrádmegyeiekre nézve különös érdekű mű lezállított áron (2 frt 80 krért) kapható. Ott díszleg már öreg lantosunk Arany Jánosnak „Toldy szerelme” is; 2 frt 50 kr. az ára. Asbóth „Új Magyarországa” 1 frt 50 krért. Winkner „Emlényeim” című műve 2 frt 50 kr. Mindmegannyi kedves karácsonyi ajándékok.

Valamint karácson és új év alkalmára, dísz művek és ifjúsági iratok nagy választékban vannak, — a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlja.

Piaczi árak B.-Gyarmaton.

1879. évi december 16-én.

Egy méter ássa:

Tisztabuzs	12 frt — kr. —	12 frt 50 kr.
Rozs	9 frt — kr. —	9 frt 50 kr.
Árpa	8 frt 50 kr. —	8 frt 70 kr.
Zab	7 frt 30 kr. —	7 frt 40 kr.
Kukoricza	9 frt — kr. —	frt — kr.

Jegyzette: Szekcs János

Szerkesztői üzenet.

B.-Gyarmat, Bodnár I. urnak. Gál M. ur viszonzására beküldött vizgátát jövő számban adjuk.

*) E rovatban küldöttékert nem felelő a Szerk.

Elsőls szerkesztő

Horváth Danó.

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

Egy Hevesmegyében a kis-terenei vasút-állomástól ¹/₄ órányira fekvő 788 ¹⁸⁸¹/₁₈₈₀ hold különbözőféle művelési ágakból álló birtok, s egy Nógrádmegyében Szécsény mezővárosától egy, és a pálfalvi vasuti állomástól szintén egy órányira fekvő 397 ¹⁸⁸⁴/₁₈₈₃ hold, különbözőféle művelési ágakból álló birtok örök áron eladatik, vagy több évre haszonbérbe adatik.

Értekezhetni Szécsényben (Nógrádmegye) Tersztyánszky István ügyvéddel.

Árverési hirdetés.

Melyről fogva közhírre tétetik, hogy a balassagyarmati takaréks és hitelintézetben elzálogosított és az intézet alapszabályai szerint ki nem váltott és meg nem hosszabbított arany, ezüst és egyéb értéktárgyakból álló kézi zálogok folyó évi december hó 29-ik napján délutáni 2 órákor, székség esetén a következő napokon szintén d. u. 2 órákor kezdve nyilvános árverésen elárvereztetni fognak. Míról a közönség ezen hirdetmény úján értesítetik. Kelt B.-Gyarmaton, 1879. decz. 6.

Gráber Károly,
járásbírói végrehajtó.

Van szerencsém a n. 6. közönségnek tudomására hozni, hogy nálam a bécsi hírneves Hölzel-féle műintézet

olajnyomatú képek raktárát

berendezte, melyet én nagy választékban eredeti árak mellett kiszolgáltatok, minek folytán tisztelettel meghívom ennek megzemlélésére minden műbarátot; — a Hölzeféle műolajnyomatú képek visszatükrözik a leg-hírnevesebb művészek eredeti műveit s ezertint alkalmasnak mutatkoznak karácsonyi és új évi ajándékokra.

Ajánlom továbbá karácsonyi s új évi ajándékok képen különbözőféle nemű üveg és porcellán, sidrolith, majolika, terrakotta díszgyártmányokat; kaphatók nálam továbbá mindennemű s legújabb kiállítású asztali és függő lámpák nagy választékban jutányos árak mellett. Szíves pártfogást s becses megrendeléseket magánál eszközöltetni kér

tisztelettel

Benedek Pinkász,

üveg, dísz és porcellán kereskedő B.-Gyarmaton.

3-3

Haszonbérbe adatik

1880. april hó 1-től 3. esetleg 6 évre Kiskürtösön mintegy 122 hold szántóföld és rét, 44 hold erdő, legelő, majorsági szőlő, lakház és gazdasági épületek, korcsmáltatási jog, őzi és tavaszi vetések; — Pusztá-Pesterényben 14 hold szántóföld, 5 hold rét; — Közép- és Felső-Palostán mintegy 14 hold szántóföld, nagyobb kiterjedésű erdő, legelő, malmok, korcsmáltatási jog. Bővebb felvilágosítást ad Némethy Kálmán b.-gyarmati ügyvéd.

Válasz

Uzaltendő Wladár Viktor lelkész, ügyi könyvűm ur „Nyitni kérdése”-re a Jundás Jánosféle hagyatékai ügyben.

Köszgám urnak igaza van abban, hogy a fennebb említett hagyatékai vagyon 1874 ben eladotván, annak bírói árverésen befolyt értéke a b. gyarmati királyi járásbíróshoz beérkezett, oly összegben, hogy abból, az iratokból láthatólag, a megállapított öt örökös mindekikére 24 frt 20 és fél kr. jutott, a mi összesen 121 frt 45 krajy egészet képvisel.

A lezármazó öt örökös közül három már akkor nagykorú lévén, ezek osztályrészei, a járásbíróshoz jelzése szerint, a jogosultak nyugtára, időközben kiadottak; felmaradt tehát két kiskorú illetményeül a címzett királyi járásbíróshoz, aulvairi közlésére a megyei árvaszékhöz áttenndett 48 frt 59 kr.

Hogy ezen 48 frt 59 kr. ide át nem tételt, az tény; hogy áttételének eszközését köszgám ur az árvaszékhöz többször szorgalmazta, az is való; de nem kevésbé tény és való, hogy az árvaszék egy öndöntetből, mint a köszgám ur szorgalmazására való tekintettel, a mondott összegnek a gyámhatósághoz leendő áttételére a kir. járásbíróshoz (a 6034—74, 4746—77, 1705—78, a legújabbban 9876—879. sz. a. végzésével) párhuzamosan és nyomtatékkal sürgette, annyival inkább, mert a tisztelt járásbíróshoz 7890—877. sz. alatti írástában jeleszte volt, hogy a kérdéses összeg „a sikkesztéséről ismeretes Náray Jenő kezelésén állott.” Hogy pedig a gyámhatóság sürgetései fogának nélkül maradtak, ez oly körülmény, melyet a tisztelt királyi járásbíróshoz mielőbb jóvátenni saját felelőssége tudatában is, késéskülvél el nem mulasztandja; a mi ha, a legújabb árvaszéki megürgetésfolytatn, még a folyó év végeig megürtődnék, akkor kiskorú Jundás Pál, a ki most december 31 én töltendi be 24 ik életévét, a királyi járásbíróshoz elhelyezett tőkét minden kamatszaporulatával együtt még jókor fogja átvehetni; valamint természetes az is, hogy a még kiskorban maradó Jundás Mihály tőkéje a kir. járásbíróshoz által szintén az időközben összes kamatokkal lesz ezen gyámhatósághoz áttenndő.

B. Gyarmat, 1879. Karácsonbó 24 én.

Pajor István,
árvaszéki elnök.

Felhívás,

Nógrádmegye összes községei előljárdóhoz.

A megye tekintetes közigazgatási bizottságának f. évi december 12 én 1552. sz. a. kelt határozata által lett utasításomhoz képest, a községek t. cz. előljárdóit ezenel felhívom, hogy figyelemmel az 1871. XVIII. t. cz. 131-ik §-ra, mely szerint: „a község, a helyi viszonyokhoz képest, gondoskodni tartozik a községben illetékes mindazon szegények ellátásáról, kik magukat községély nélkül fenntartani egyáltalában nem képesek”, — ebbeli köteleességüknek eleget tenni s e végből a községélyt igénylő szegényeket, ezek közt pedig különösen a jelen őséges zord időben ápolásra szoruló vagyontalan árvaakat, haladéktalanul számba véve, azokról pontos jegyzéket készíteni, s a rólok történt gondoskodásról jelentéstket a megyei árvaszékhöz felelet terbe alatt beterjeszteni el ne mulasztják.

B. Gyarmat, 1879. Karácsonbó 22.

Pajor István, m. k.
árvaszéki elnök.

Utépítési költségelőirányzat,

az 1880-ik évben rendelkezésre álló közmunkavállalásig pénz és természetben lemozgató közmunkaerőről.

I. Bevétel:

Közmunkavállalás díjakból 89678 frt 35 kr.

II. Kiadás:

a) Kezelési kiadások: utibiztosok fizetésére 4200 frt, utibiztosok irodai szükségleteire 36 frt, jutalmazásokra 100 frt, szertár bérekre 36 frt, térképezési költségekre 440 frt, különféle kiadásokra 1000 frt, összesen 5812 frt.

b) Fenntartási kiadások: utkaparók fizetésére 6708 frt, fedanyag előállítás és kavicsbányák béreire 21330 frt, (igás napaszám 1606-5, kézi napaszám 12187) hidak építése és javítására 11970 frt, uttest tartozékainak fenntartására 500 frt, utépítő eszközök és szerzőmök beszerzése és javítására 840 frt, különféle apró kiadásokra 1878 frt 35 kr., összesen 43246 frt 35 kr.

c) Rendkívüli kiadások: új utvonalak építésére 28820 frt, (igás napaszám 20585, kézi napaszám 9070-5) folyamatszabályozási költségekre (igás napaszám 143, kézi napaszám 768), összesen 28820 frt.

d) Átfutó kiadások: az őségi kölcsöntőke törlesztésére 10000 frt, a 30000 frt tőke után 6 szasztóli évi kamat 1800 frt, összesen 11800 frt.

Kiadás összesen 89678 frt 35 kr. Közmunka összesen igás napaszám 3607, kézi napaszám 22026-5.

A nógrádmegyei magyar kir. építészeti hivatal B. Gyarmaton, 1879. december hó 5 én.

Topacher Győző,
m. főmérnök.

Figyelmeztetés a biztosító közönséghez.

A biztosító közönségnek érdekében áll tájékoztatva lenni, azon biztosító társulatokról, melyeknél vezetőnyek kitélt tárgyait biztosítani óhajtsja.

A biztosító bizalmának meggyőzéséhez az illető biztosító társulatok részéről hosszú, ügybuzgó és áldozatkész működés szükséges. Ezen erőnyeket az „első magyar általános biztosító társaság” alakulásától mind-ezideig tanusította.

Ez a társulat kielégítette mindenkor a magyar közönséget, a károk után fizetett méltányosan becsületes s még akkor is, midőn verseny társ nélkül állt; mint jó barát segítette magyart a lehető legnagyobb előny nyújtásokkal, amínket csak adhatott a soliditás keretén belül.

Es kelleo nagyobb bizonyíték ezen társulat nép szerűsége mellett annál, hogy az országban létező megyei gazdasági egyesülésekkel is oly előnyös szerződéseket kötött, hogy a loyális előnyökkel hála kötelezte az összes egyleteket.

A „Magyar földhitelintézet”, a „Pesti első hazai takarékpénztár” s az „első magyar általános biztosító társaság” ezen 3 társulat most Magyarország büszkeségét képezi. Mindegyik vezérként jár elő a jótékony-ság terén.

Az „Első magyar ált. biz. társ.” csak nem rég is az akadémiának 10,000 forint, a szegedieknek 25,000 forint, a tiszoltsók számára 10,000 forint adományozott.

Ezen nagylelkű áldozatokból kitűnik, hogy a társulat híven osztja a nemzet bajiában is.

Most újabb jelet adja generositásának, mivel nyomozástó évek nehezíttek a magyarra, a társulat kimondta, hogy az új biztosítók számára, akik esután akarnak biztosítani, nem az utolsó, hatodik, hanem mindjárt az első évet számítja ingyenesen. Teheti ezt a társulat, mert hiszen 3 millió alaptőkével rendelkezik e célra.

Nem azért írjuk e sorokat, mintha a társulat ami dicőslítésünkre szorúna, hanem csak gazdaközönségünknek akarjuk a saját útján figyelmeztetni, hogy az új társulatokkal szemben go legyen gimpli, mely a csalogató szavakra önként repül a lépreaszóro.

Ezek után csak azt tanácsoljuk a t. közönségnek hogy maradjon az Európaszerte jóhírnevű „Első m. ált. biztosító társulat”-nál, már azért is, mert magyar.

V. B.

Mérnöki jelentés.

(dec. 12-én tartott közigazgatási ülésből.)

Van szerencsém a tisztelt közigazgatási bizottságunk tudomására hozni, hogy a két rendből állam úton a folyó évben szállított kavicsnak átvétele, valamint az azokon végrehajtott építkezéseknek fellvívizsgálata folyó évi november hó 25-étől bezárólag 28-ig Lejtényi Ferencz kir. felügyelő úr által eszközöltetett A vácz selmeci állam útra engedélyezett 310 kavics balom teljesen kiszállítatott; a budapesti vácz kassai állam útra ellenben az engedélyezett 3847 kavics halomból 137 rakás nem állítatott ki, mindazon által a szállítás az évre belett asndotve, és végleg elszámolva. A építkezések kifogástalanul befejezetteknek találattak.

A megyei utakat illetve tisztelettel jelenthetem, hogy a folyó évben engedélyezett összes építkezések és kavics szállítások befejeztettek, sőt azok a közmunkával együtt a b. gyarmati, losonci, szecseny, füleki és részben a nógrádi járásokban már bizottságilag át is vétették illetőleg fellvívizgáltattak, csupán csak a szirák járás van még hátra, melyben azonban az átvételek és fellvívizgálatok e napokban fogaak meg-ejtetni.

Végre szerencsém van „I. és II. alatt a természetben teljesített közmunka szolgálmany, és az idei közmunka váltási pénzalap eddigi eredményeit előfontó kimutatásokat előterjeszteni. Ezek szerint az előbbiből 97% százalék elosztatott le, az utóbbiból még 28.5% százalék van hátra. Természetben hátrálék sárléhuására és kavics beéggyására tartatván fel, a váltási hátrálék pedig okvetlenül behajlandónak kell jolezmem már azért is, minthogy másképp számos építkezésnek kifejtése lehetetlenné válik.

Topacher Győző,
m. főmérnök.

Budapest, 1879. dec. 21-én.

Tiszteelt Szerkeztő úr!

Becses lapjának 48-ik számába egy Sós-Hartányból címzett közleményben tévedés csúszott be, melyet helyreigazítani sietek. A sóshartányi iskola termének felépítésére nem én, hanem Beke Albert barátom Csontorokról adományozott 100 frtot, s a kifejtett kálányilványítás teljes mértékben őt illeti.

Midőn fölkérni bátorodom hogy e kölességszerű helyreigazításnak becses lapjában helyt adjon, maradok kiváló tisztelem nyilvánítása mellett

Pulasky Ágost.

Végirat

Gál Mihály lelkész ur tiszteletáulzára.

Közönségetl tartozom önnek, hogy köteleyeivel számom bővebb kifejtésre kényszerít. Oly fontos a tárgy, mely fölött vitázunk, hogy azt minden oldalról meg kell világítanunk.

Bármit mondanak a hitetlenek, társadalmi életünk legszentebb, legfontosabb tárgya a vallás: senki fogva tisztába kell jönnünk az egyház viszonya fölött az államban, valamint a pap viszonya fölött is az egyházhöz és államban.

Az egyház mint erkölcsi testület teljesen független az államtól. Az állam felügyeleti joga csakis abban állhat, miszerint felügyel, vajjon az egyház tagjai a vallás ügye alatt államellenes dolgokat nem forralnak-e? Mig az egyház saját korétében mozog: az államnak beavatkozási joga nincsen.

Az egyháznak a szent (circa sacra) dolgok bizonyos papság, mely a vallás tanait függetlenül hirdeti. A világi (circa profana) dolgok már a hívek egyetemét, a papokat a világiakkal egyetemben illetik. Innen van a protestans egyházakban a keltős elnöklet. A mely világi tag tisztában van magával: nem sérti a papok jogát, s nem avatkozik hatáskörükbe. A kinek az egyház tana nem teszik: nemcsak joga van, de erkölcsi kötelessége is a kötelekből kilépni; mert a vallásos meggyőződés semmi kényszerrel nem tűr. A világi ügyeket a világi tagok abszolút többségükkel fogva szabadon intézhetik.

A pap, mint az államtól független egyház hivatalnok, az egyházi s fegyelmi ügyekben saját egyházi felsőbbeségnek van alárendelve, de mintán állampolgár is: késégtelen, hogy polgári viszonyaiban a többi állampolgárokkal egyiránt, a közigazgatási s bírósági hatóságoknak van aláelve.

Az ön által annyira rettegett közigazgatási felügyelet az egyházi és fegyelmi ügyekben ugy megy végbe, hogy ha találkozik oly jeles pap, ki a maga hivatalos kötelességén kívül és fölül egész életét hívei javára szenteli, s erről a helyhatóság a törvényhatósági tisztviselőt, ez pedig a maga főnökét az alispánt értesíti: kérdem, nem kötelessége-e a közigazgatás fejének, az illetékes egyházi főhatóságnak az ilyen örvendetes dolgokat tudomására hozni, hogy az a maga derék egyházi közegét megismerhesse s megjutalmazhassa?

Megfordítva, ha a pap kötelességeit a botránykéség elhanyagolja, ha háza tivornya, a megrontja a nép erkölcsét: szabad-e a közigazgatásnak ilyesmit agyonballgatni? S beé ell-e várnia, mig eme visszaélés az egyházi felsőbbeségnek a maga hivatalos közegéi után valamikép tudomására jutnak? Hát ha pajtáskodásból az illető közeg nem híven referál? Kérdem, nem kötelessége-e a közigazgatás ily esetekben beavatkozni, s az illetékes egyházi főhatóságot hivatalosan figyelmeztetni? Igen is; sőt ha az a vékelet felsőbbeségre nem vonná, szűkeg esetén pedig el nem mozdítaná a vallásminisztert is tartoznék értesíteni.

Ezek szerint a közigazgatási s bírói hatóságok közvetlen intézkedése csak a polgári, büntügyi s kihágási ügyekre vonatkozhatik, melyekre nézve a pap a köztörvény alatt áll. A tisztán egyházi vagy fegyelmi ügyekben a beavatkozás csak közvetett lehet.

Midőn azt mondtam, hogy a közigazgatásnak kötelessége felügyelni az oly papokra is, a kik a párber beszédén és a lakmározáson kívül más foglalkozást alig ismernek: nem beszéltem általánosságban, a mi nagy igazságtalanság is volna. Biztosított ön urat barátom, hogy a lecke nem a Gál Mihályoknak szolt.

Azon szigorú ítéletemet, hogy kevés pap tölti be szép hivatását csak félígmeggig is: mentse ki fogalmam magasztossága, melyet magamnak a papi állásról formálok. Elismerem, hogy az csak eszménykép, melyet a gyarló halandó csupán megközelíthet: de utólrini csak a Felelonoknak, a Parker Tivadaroknak adatott meg.

Azon állítástomat azonban folyvást fenntartom, hogy a pap az egyháznak nem törvényes képviselője, ha azaz meg nem választatik; mert a keresztény egy-

háiban a pap a világi hívekkel úgy össze van forrva, mint a test a lélekkel. Együttessen képezik az egyházat, s együtt választják a képviselőt is. Ezzel azt akarom mondani, hogy Krisztus egyházában nincs helye a hierarchiának, a papi uralkodásnak; s a mely pap ennek ellenkezőjét tartja: az nem Krisztus szerinti pap.

Azon állítással, „hogy az egyház javairól jogosan csak az autonóm egyház rendelkezhetik,” nem sandítottam semmi felé; mert ezen eszme bővebben kifejtve, azt jelenti, miszerint nem tartom jogosnak és észszerűnek, hogy a r. cath. egyház dús javai fölött kizárólag a főpapság rendelkezik. Várva várom az időt, midőn ezen egyház önkormányzatilag lesz szervezve olyképen, mint a protestáns és görög nem egyesült egyházak hazánkban, sőt Éjszak-amerikában a r. cath. egyházak is. Az ekként szervezett egyház azután vegye kezébe alá saját javait; szabja meg a kor igényeire mértén a főpapság fizetéseit; és a felmaradt roppant javakat fordítsa egyházi célokra. Hiszen az botrány, hogy a főpapság fejedelmi javadalmazásában részesüljön: a lelkészek és főleg a segédlelkészek, az egyház ezen napasámságainak egy része pedig tisztoságosan megéli se birjon.

De van a r. cath. egyháznak számtalan más szükséglete is. Ott vannak a gyéren javadalmazott tanítók, iskolák, stb.

Igaz, hogy lélekemelő látvány az, midőn egy nagylelkű főpap százszekrére, milliókra menő alapítványokat tesz: de ez ritka példa, a mi ne tartóztatna vissza a cath. híveket az autonómia követelésétől. A r. cath. egyház egyetemes conventja majd föltálandja a császári módozatot, az egyházi javak legjobb kezelésére és értékesítésére nézve.

Az önkormányzat - szükséges következménye lesz az is, hogy főpapságát maga az egyház választandja; mert az egyház függetlenségével ellenkezik, hogy főpapját a politikai állam feje nevezí ki. Önkormányzat hiányában tűrni, sőt helyeselni kell az állam fejének beavatkozását, hogy a pápai visszaéléseket ellenőrizze: de elvileg az ily beavatkozás meg nem engedhető; mert az a szabad egyház a szabad államban sarkalatos elvnek derogál; és esetleg végzetes is válhatik az egyház és államra nézve, a midőn t. i. nem őrzi ellen a kizsárolásokat a felelős kormány.

Az államnak nagy érdekében van, hogy a római cath. egyház rengeteg javai igazságos arány szerint mielőbb fordíttassanak az egyház sokszorú szükségleteinek földözésére; mert gondosan meg kell az államnak figyelnie, melyik egyház van a szükséges javakkal ellátva, és melyik szűkölködik. Nem szabad tűrnie, hogy egy némely egyház még császári papnöveldékkel se bírjon, s mivel lelkészeket se tarthasson, és o miatt az egyház hívei sötétben éljenek az állam roppant veszedelmére. A hol az állam szükségét lát: ott segítenie kell; de akként, hogy a szegény egyházaknak szánt dotáció fölött azok szabadon rendelkezessenek, nehogy függetlenségük kockáztassék; s legfőkébb a horváfordításról tegyenek jelentéseket. Legyen tehát sértetlen a r. cath. egyház vagyona: de a császári használatot és felosztást úgy az egyház hívei, valamint az állam joggal megkövetelhetik. Ime ide sandítok én.

Lelkés az értekezésének vége imént keserű, hogy ne mondjam reményvesztett. Az én korában nem szabad így érezni. Nehéz pályán szép küzdeni.

Azt a gyakran felpanaszolt elemi és vasárnapi iskolát, mint legzűlésebb dolgot, folyvást melegen ajánlom a lelkes urak figyelmébe. Ez legyen az önk mindennapi imádsága, mert az új sarjadék a jövő reménye.

Az a földi országot se hagyják szabad prédaként a rossz politikusoknak, hogy azt tönkretegyék: hanem uton utfélen, templomban és azon kívül világosítsák fel a népet. A vallás nevében tiltakozzanak a visszaélések ellen. Hirdessék rendületlen bátorsággal az igazságot; mert az Isten országa erkölcsi ellenőre a földi országnak. Önknek kell előkészíteni a lelkeket, hogy nyakaikat a járomba ne hajtsák. A mely államban az élő vallás, az erkölcsi élet virágzásban van, s a papok híven teljesítik kötelességeiket: ott egészséges társadalmi állapot van. A hol pusztul az állam: ott az erkölcsöknek is romlottaknak kell lenni.

Csak a krisztusi tanok képesek megmenteni a társadalmakat. Igaz, hogy az Isten országa soha sem lesz a maga teljességében megvalósítva e földön; mert arra az emberiség igen gyarló: de törekedni kell megközelíteni az ideált, mert akkor közeledni fogunk a társadalmi jólét felé is. Napjainkban távolabb vagyunk az eszményképtől mint a régi századok; mert a legmivelőbb államnak is főgondja a hadügy, s így az embergyilkolás mesterségének tökéletesítése. Hát miért nem támad fel az egész mivel világra a muszka csár mindenhatósága ellen, hogy azután ne kellessék gyöverben állani egész Európának, s a drága emberöltőt

és vagyont áldozatul hozni a Molochnak a hadügynek? Döntő csapást kellene mérni az emberiség ezen ostorára, hogy azután nyugodtan fejlődhesek a haladhaszon rendeltetésé felé. Az oktan állatok, — melyek társaságban szoktak élni — megszegyenitik az embert; mert nagyobb békekedvben élnek egymással. Bizony messze vagyunk még az Isten országának megvalósításától e földön.

Ugy hiszem, hogy ezen eszmecsere után közeledünk egymáshoz. És ezzel ügyemet befejezem, s a közönség ítélte alá terjesztem.

Bodnár István.

Ő felsége Erzsébet királyné védnöksége alatt álló magyar országos segélyző négyelet b. gyarmati főkéja választmánya által a helybeli szegény árvák felrubázására indított adománygyűjtés eredményei: Némethy Kálmán és Dessewffy Eleknek, Melicher Ferencnek és Harmos Gáborné, Weisz Dávidné és Kohn Farkasné urhölgyek és kiküldött választmányi tagok ivoi, tehát összesen 3 iven aláírva, a fentebbi célra adakoztak: A b. gyarmati takarékpénztár 60 frt, gr. Gyűrky Ábrahám ur 10 frt, Huszár István ur 5 frt, gr. Forgách Antal ur 5 frt, Scitovszky János ur 5 frt, Harmos Gábor ur 5 frt, Szilárdy Ödön ur 1 frt, a takaréks és hitelintézet 20 frt, a b. gyarmati népbank 30 frt, Beniczky Gyula ur 1 frt, Laszkáry Gyula ur 2 frt, Kövy Tivadar ur 2 frt, Beniczky Árpád ur 2 frt, Sréter Alfréd ur 2 frt, Hanzély László ur 1 frt, gr. Forgách Sándor ur 1 frt, Pokorny Gusztáv ur 1 frt, Mocsáry Ödön ur 2 frt, Huszár Béla ur 2 frt, Balázs József ur 1 frt, Gellén István ur 1 frt, gr. Berchtold Arthur ur 1 frt, Farkas Ferenc ur 1 frt, Baintner Arnold ur 1 frt, Veres Gyula ur 1 frt, N. N. 10 kr., Molnár József ur 40 kr., Havas Gyula ur 1 frt, Gazdik Lajos ur 1 frt, Szabó Sándor ur 50 kr., Ebenführer György ur 60 kr., Szommer Ferenc ur 60 kr., N. N. 60 kr., Reményfy Józsefné urhölgy 1 frt, Karlik Jánosné urhölgy 1 frt, Imády Károly ur 20 kr., Mikorényi Malvin urhölgy 1 frt, Pribil Antal ur 20 kr., Aninger testvérek 1 frt, Aninger Ferdinánd urhölgy 1 frt, Bachár Gyula ur 1 frt, Jakober Antal ur 1 frt, Milovan Elek ur 1 frt, Elbeniczky Flórné urhölgy 1 frt, Ticsinasy Józsefné urhölgy 1 frt, Villi Mihályné urhölgy 1 frt, Némethy Gyuláné urhölgy 1 frt, N. N. 20 kr., Dr. Baintner Ferenc ur 2 frt, Petrovich Mátyás 60 kr., Kohn Fanni urhölgy 2 frt, Weisz Dávidné urhölgy 2 frt, Schlesinger Amália urhölgy 1 frt, Schlesinger Róza urhölgy 2 frt, Polatsok Ernesztin urhölgy 2 frt, Quittner Fanni urhölgy 1 frt, Felsenburg Mór ur 1 frt, Weisz Simonné urhölgy 1 frt, Himmler Antónia urhölgy 1 frt, Weisz Johanna urhölgy 1 frt, Doman Josefina urhölgy 1 frt, Scheiber Julia urhölgy 1 frt, Weinberger Johanna urhölgy 40 kr., Jónás Róza urhölgy 1 frt, Doman Fanni urhölgy 1 frt, Schönbbergerne urhölgy 1 frt 50 kr., Berceiller Lipót ur 2 frt, Rosenbaum Reonora, Lechner Róza, Quittner Lotti urhölgyek 1—1 frt, Schwarz Samuelné urhölgy 2 frt, Weisz Antónia, Jaulusz Kati, Polatsok Mária urhölgyek 1—1 frt, Felsenburg Róza urhölgy 2 frt, Schmidt Sarolta, Weisz Mária, Schwarz Lina, Streisinger Berta urhölgyek 1—1 frt, Weisz Ida urhölgy 2 frt, Gráber Károlyné, Weisz Simonné, Schwarz Fanni, Weisz Rézi, Weisz Helene, Herczföld Róza, Stiller Johanna, Rigótz Rozália, Klein Rozália és Klein Róza urhölgyek 1—1 frt, Kohn Berta urhölgy 2 frt, Berceiller Antónia urhölgy 1 frt, Felsenburg Henrikné urhölgy 2 frt, Spitzer Berta, idő Kohn Mária, Schmidt Sára, Polatsok Emilia urhölgyek 1—1 frt, Herczföld Lászlóné urhölgy 2 frt, Elfer Róza, Gescheit Róza, Silberer Helén, Schlesinger Morné urhölgyek 1—1 frt, Kohn Mari urhölgy 2 frt, Grünbaum Henrik ur, Grünbaum Henrikné és Dr. Kohn Kálmán urhölgyek 1—1 frt, Weisz Salamonné urhölgy 2 frt, Schlesinger Katalin urhölgy 50 kr., Kohn Leonora urhölgy 1 frt, N. N. urhölgy 50 kr., Lóvy Lotti urhölgy 50 kr., Grünbaum Malvin urhölgy 1 frt, Bodnár István ur 1 frt. — Befolyt összesen 248 frt 80 kr.

Ezen gyűjtés befejezte után 6 méltósága Zichy Livia grófnő: az országos négyelet nemeselektől elnökötől (tudomására esvén a főnégyelet gyűjtése) postán december 25-én beérkezett 30 frt. Az egész gyűjtés összege tehát 278 frt 80 kr.

Ennek fejében a városi batóság által összeirt legszűkölködőbb 38 szegény árva gyermek részére az egyleti választmány által kiküldött bizottsági tagok: Kloya Jánosné, Fridesky Lajosné, Baintner Ottóné és Weisz Salamonné urhölgyek által megvásárolt kelmék és megrendelt megvarratásuk ára következő összegekre oszlik: Rigótz számlája aprólékosakért 3 frt 98 kr., Doman számlája vászonért 6 frt 80 kr., Berceiller számlája vászonért 13 frt 70 kr., Himmler számlája leányruha kelmeért, harisnya és kendőkért 68 frt 37 kr., Traibjár számlája csizmákért 28 frt 20 kr., Klementis számlája fiurubakelme és megvarrástért 60 frt, Filler számlája leánycipőkért 52 frt, Taub számlája

sapkákért 6 frt 50 kr., Kohné, Vargáné és Csermákne varróknak számlái leányruha varrástért 21 frt 60 kr., összes kiadás 267 frt 16 kr.

mi a befolyt összeggel összevesszünk a mutakozó 10 frt 65 kr. többlet az eszteleni adakozásokból befolyandó összegekkel együtt a főké egylet választmánya elhatározása szerint további segélyezésre fog fordítani.

A félérmények és alsó ruha neműket Dessewffy-né, Farkasné, Fridesky-né, Ráthné, Szerényiné, Turzóné, Weiszné, Hudcsné, Langné, Baldenvégné, Bárá Buttorné, Pongráczné, Kubányiné, Markoviczné, Bogoviczné urhölgyekkel, Fölké, Kék, Aninger, Mikorényi, Irinecz, Kohn Leonora kisasszonyok szivesseg-höl bázilag varták meg.

Ily módon sikerült, hogy 1879. évi december 23-án a kiküldött bizottság: Kloya Jánosné, Fridesky Lajosné, Baintner Ottóné, Weisz Salamonné urhölgyek, több választmányi tag, a városi előjáróság és néhány érdeklődő polgar jelenlétében a behívott szegény gyermekeknek még pedig 13 fiú és 25 leány gyermeknek az alsó és felső ruha, lábbeli és sapka v. kendőből álló teljes öltözköket átadhatta.

A megajándékozottak a következők: fiúk: 1. Zivni József, 2. Zelenka János, 3. Jekkel Samu, 4. Ohajda József, 5. Rozgondi József, 6. Szokol Andrá, 7. Kollár István, 8. Matulányi Flóris, 9. Hnyilicza István, 10. Vig Marci, 11. Polonovszky János, 12. Csóri Mihály és 13. Rozgondi Pál, — leányok: 1. Zivni Malvin, 2. Szokol Mária, 3. Kollár Gizella, 4. Csóri Mária, 5. Lang Amália, 6. Csarics Rózi, 7. Csarics Mária, 8. Liszter Irma, 9. Tkacs Mária, 10. Neumann Sáli, 11. Neumann Cili, 12. Góding Cili, 13. Góding Kati, 14. Weisz Mari, 15. Jónás Róza, 16. Buxbaum Mária, 17. Buxbaum Fanni, 18. Steiner Antonia, 19. Steiner Pepi, 20. Fischer Cili, 21. Schlam Sali, 22. Schiffer Fanni, 23. Krausz Fanni, 24. Lóvy Antonia, 25. Lóvy Rézi.

Midőn ekként a tisztelt közönségnek ezen első gyűjtés eredményéről beszámolni szerencsésítettünk, úgy az országos négyelet elnöke Zichy Livia grófné 6 méltóságának, mint a főké egylet létesítése kezdeményezőjének, városunk és szegény árvái iránt oly nemes lelkű érdeklődést tanúsító önkéntes adományaért, valamint a többi adományozóknak és közreműködőknek a nagylelkű adományozásért és fáradozásért, a szállítóknak és iparosoknak a tanúsított olcsósáért és a tisztelt városi előjárásnak, különösen Opitz Károly rendőrtanácsos úrnak szives közreműködéséért a szegény gyermekek nevében köszönetet mondunk, megjegyezzük, hogy a legszebb jutalom a szegény gyermekek arcaikon ragyogott örömben volt lelhető, midőn szegényes, szaggatott, ócska ruháskáikat levetvén, tiszta új ruhában tünepeltek a Karácsonyt.)

A magyar országos segélyző négyelet b. gyarmati főkéja elnöksége.

Irodalom.

Uj zeneművek. Táborcsy és Parsch zeneműke-reskedésében Budapesten megjelent: Harmadik ábránd magyar dalok felett. 1 Lehallott a regő nyárta. 2 Bóra bóra búbanatra születte. 3 Faj a szivem, Rács Páltól zongora kísérettel hegedűre szerző Huber Károly. Ára 1 frt 50 kr.

Mai szemünkhez mellékelve veszik olvasóink Franklin-Társulat kiadásában megjelent könyvek jegyzékét, valamint ugyancsak a Franklin-Társulattól megjelent hírlapok előzetési fölhívását. Ez utóbbiak között a legérgebb, az immár 27-ik évfolyamába lépő Vasárnapi Ujság, mely nagy képes betilapnak, az olvasó közönség e kipróbált házi barátjának, jövőre legjobb ajánlása képsínen évről évre szaporodó száma és szebb kivitele mellett, kiváló irodalmi erők által kiállított, folyvást növekedő változatos tartalma, mely teljesen föléleges a magyar közönségnek hasonló külföldi lapok járatását; míg társalapja a Politikai Ujdonságok a politikai heti események gondos és hő összefoglalását adja. A Képes Néplap a legolcsóbb képes betilap, a

A t. egylet tagjai nemeselektől fardozásukért valóban dícséretet és elismerést érdemelnek, mert készségesen az, hogy minden nagy szűk és nagyobb szűk előkészületek nélkül sikerült városunk hölgyeinek igen gyarló és szűkös jótéteményt városunk szegény árvái nyomozott helyzetük javításában s emgördő időszakban létrehozni és azon eszmének, hogy a jótékony-ság gyakorlása gyengéd női kezek által tapasztalt alkalmasok mellett és minden fűnyűsítéssel nélkül, az életközvetéit a legérgekenyebb ponton megtalálni és enyhíteni tudja, tényleges érvényt szerezni. Köszönet érte a város kereszt országos egylete nemeselektől elnökének, méltóságos Zichy Livia grófnének, ki az egylet főkéja létesítésének eszméje teremtő magvát B. Gyarmati nemcsak elvetette, de az egylet tevékenységét oly nagylelkűen önkéntes adományaival is gyámoltja, és közönség ezen áldásának meg ápolója és termése létrehozásának a főké egylet elnökének Kövy Tivadar ur hölgynek, köszönet a város lakossága nevében a közreműködő többi választmányi tag urhölgyeknek és különösen a fáradságot nem ismerő bizottságoknak. Szerk.

kevéssé vagyonszerző vasárnapi újsága, tanuló és mulattató tartalommal, s a politikát tárgyaló rendszeres rovatokkal; ezek kiegészítője a Világkrónika című képmelkép, mely betűkölönynek, ép úgy mint a „Képes Néplap”-nak, egész ára csak 2 forint. Ez a tartalommal szembevetve a Jogtudományi Közlöny szaklap előfizetési költségeit, továbbá a Franklin Társulat által kiadott naplók, ünnepi és alkalmi ajándékosztású könyvek, ifjúsági iratok, szépirodalmi művek, regények és novellák, tudományos művek, közérdeklő népirodalmi, néphiteltérési és adomagyűjtemények, nyelvtudományi, történelmi és földrajzi művek és ima könyvek bő és nagyválasztékú jegyzékét, a mint erről a mellékelt iv megtekintésével mindenki meggyőződhetik.

„Képes Családi Lapok.” Alig egy éve, hogy Mehner Vilmos budapesti könyvkiadó ezen cím alatt, szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lapot indított meg, — s az már is oly elterjedésnek örvend, minőnek hason irányú vállalat a honban eddig még nem örvendett. Dús tartalma, kitűnő kivitelű képei, változatos és hasznos időtöltést szolgáló különféle talányai s általában kifogástalan szerkesztése által oly helyet nyert a közönségben, mely fennállását sok időre biztosítja. — Tekintve azon számos előnyt mit e lap megrendelése nyújt, előfizetési árát kevés olcsónak nevezhetjük. — A most megindult új évfolyam is a nők részére megbecsülhetetlen ingyenes divattalpal, színezett divatképekkel és szabásmintákkal bővített. E rendkívül kedvezmény csupán azon nagymérvű pártolás által lón lehetővé, melyben e lap eddig is részesült. Első évfolyama 7000 példányban kelt el, — de reméljük, miszerint előfizetőinek száma rövid idő múlva megkétszereződik. Az új évfolyam eddig megjelent számait valóságos minta példányok, úgy tartalom mint kivitel tekintetében. — Aki bővebben akarja a teljes igazán pártolásra méltó szépirodalmi vállalatot megismerni, az ne sajnálja a fáradságot és forduljon a kiadói hivatalhoz, mely készséggel küld mutatványzamat. Megjelenik Budapesten Mehner Vilmosnál. (Kalap utca 4. szám.) „Sz. K.”

Hírek.

A b-gyarmati önkéntes (szülő) egyesület által 1880. évi január hó 10-én a „Fekete sas” című termében tartandó balra az aláírások igen szép eredménnyel folynak. Az aláíratkozott családok száma máris meghaladja a 30-at, annál több a fiatal emberek száma. Amint évről évre tapasztalatosan rendezett egyesületi bál sikerére most is sokan edösen emlékeznek vissza, s ez az oka, hogy az aláíratok levek kapnak. Sokakat az egyesület iránti pártolási jóakarát is buzdít arra, hogy a derék és életre való egyesület által rendezett bálon megjelenjenek. A bálbizottság tagjai: Baintner Ottó elnök, Milován János alelnök, Székelyvölgyi Géza jegyző, Aninger László pénztárnok, Bachár Gyula, Bakó István, Dajos Armin, Hágó Sándor, Irinyecz József, Köhn Henrik, Kommerell Gyula, Nagy Gábor, Sulcz Lajos, Szommer Ferenc és Trajbár Gusztáv bizottsági tagok a bál sikerére mindent elkövetnek.

Gr. Zichy Nándorné mint haláluk a jövő hó 11-én Zsélybe jön néhány napra.

A magyar országos segélyező négyelet (veres kereszt) központi választmánya tisztelettel kéri az összes írtatókat, miszerint az alapszabályok 8—12 §-ai értelmében a főkegyeket és azoknak választmányait megalkatani és az alapszabályok 21 §-a szerint a vidéki választmányhoz, vagy a hol ilyen még nem alakult meg, közvetlenül a központi választmányhoz (II. füzet 105. b.) aláíratok levek, illetőleg évi jelentéseiket január 20-ig benyújtani sziveskedjenek.

Gyász hírad. A b-gyarmati kir. törvényszék személyesen meghalt fájdalommal jelenti farsadhatlanul tövénny tagjainak 6- és egyházas básti Bátyi Miklós kir. törvényszéki bírónak 1879. évi december 24-én 11^{1/2} óráig, rövid szenvedés után, 69 évében bekövetkezett gyászos elhunytát. Hült teteme a hely. hitv. evangélikus szertartással 1879. évi december hó 27-én délután 3 órákor kísértettek a b-gyarmati sírkertbe. Bóka halmaira!

Az újvél közönlőket a város kereszt jódt könyv négyelet céljaira lefizetett összegekkel lapunk szántáig következő urak és úrbölgyek váltották meg: Kövy Tivadar 2 forint, Aninger teatvérek 2 forint, Karlik János, Elfer Ede, Mezey Ignác, Ilavay Gyula, Baintner Otto, Farkas Ferenc, Nagy Mihály, Ticsénaszky József, Burinusz Mihály, Sakokan János, Vizeletky Ferenc, Bende Gyuláné, Heményi Károly, Omazta és Bachár, Némethy Kálmán, nev. Mikovényi Robertné, dr. Felsenburg Ferenc, Sándy Henrik, Balás József, Perleberg Vilmos és Sistrayvölgyi Géza egy-egy forint. Ádám napja. Csasztrén Pakay Ádám hiteltelő, szent pénztárnok urat névnapján számos barátai és tier-

felői látogatták meg, s a veterán honvéd és derék polgár egézségére ittak poharat.

Öngyilkosság. Mult vasárnap Schönfeld Armin b-gyarmati tekintélyesebb izraelita polgárnak Ignác nevű fia a székényi uton, a keresztfa alatt pisztollyal vetett véget életének. Öngyilkosságának okát a néla talált levélben következőleg írja le: „Az apai szögort tovább ki nem állhatván, Szommer Ferenczről kölcsön vett 4 forint egy pisztolyt vásároltam s azzal agyonlőttem magam.” Mint mondják Harmos Albert varsányi birtokos úr épen akkor lovagolt arra, midőn a pisztoly eldőrdült, de az alig 16 éves ifjú szándékát nem tudván, megmentésére mit sem tehetett, az eseten azonban ő jelentette fel a városbáznak. A hűlét a hullaházba vitték, ott felboncolták s másnap f. hó 21-én eltemették. A szerencsétlen eset nagy feltűnést okozott, főleg azért, mert az izraeliták között az öngyilkosság a ritkább esetek közé tartozik. A szülők, kik szigorúan ugyan de gondosan nevelték gyermeküket, vigasztalhatatlanok.

Rövid hírek. Losoncban e hó 17-én Mocsáry Béla úr lovai orvadtak s az egyik ló egy teherkocsi rúdjának szaladt s annyira beleforódott, hogy azonnal megdőlt, a másik ló is össze-vissza törte magát. — Losoncban az izraeliták 250 forint gyűjtöttek össze szorították ki a szegényesorsú izraeliták között. Követendő példa. — Busbak Ádám úr a losoncai iparos ifjúság előtt érdekes és tanulószerű felolvasást tartott f. hó 14-én a magyar iparról. — Vámos Mikulán e hó elején 7 fiatal vaddisznó belátogatott a községbe, hol azonban Huszár úr családja összefogdoszták őket, 2-től ledölteték, — az öt pedig bialálás alá vétetett.

Gazdaszat.

Jegyzőkönyv. Félvettett 1879. évi december hó 8-án Losoncon a „Casinó” vendéglőben a nógrádmegyei gazdaszati kar által, a „gazdaszati és erdészeti országos segély- és nyugdíjintézet” mekként alakítása ügyében tartott értekezletén. Jelen voltak: az alábbiak.

Határozatok:

1) Hogy a „gazdaszati és erdészeti segély- és nyugdíj egyesület” alakítása megpendítőjének a nemeslelkű gr. Lónyay Béla úr 6 milliójának az ezen értekezlet tagjai, mint a nógrádmegyei gazdaszati kar képviselői egyetemesen jegyzőkönyvileg közönlötnek szavaznak, és annak megküldésével Práff Ferenc gazdaszati bizáék meg.

2) Jelen értekezlet tagjai testületileg kijelentik, hogy a gazdaszati segély- és nyugdíj egyesület alakításának eszméjét a legnagyobb örömmel üdvözik s annak létrehozása érdekében minden lehetőt elkövetnek, tehát az ügy előmozdítására eszélő minden törekvést anyagilag és erkölcsiileg támogatni fognak.

3) A tervezett, budapesti értekezleten testületileg részt vevni óhajtok ugyan, de többeknek eshető akadályozása esetén megbízattak: Práff Ferenc, Szabó Károly, Csiky Ferenc, Fridrich Ferenc és Krúdy Pál gazdaszati, hogy az országos értekezletre telmenni és a nógrádmegyei gazdaszati bizáék érdekeit képviselni erkölcsi kötelességüknek tartanak.

4) Jelen értekezlet tagjai komolyan foglalkoznak azon eszmével, hogy az alakítandó nyugdíj egyesület összeköttetésben legyen egy országos közvetítő intézettel, melynek feladata lenne a hely nélkül levő gazdaszatiok képességükből mért illő elhelyezése.

5) Határozatba hozott ez a jegyzőkönyv több példányban lenyomatása és annak a nógrádmegyei gazdaszati bizáék szétküldése, hogy kik jelen értekezletben részt nem vehettek, azt tudomásul vehessék és a mozgalomhoz csatlakozhassanak. — Továbbá határozattal, hogy ezen jegyzőkönyv tartalma több lapba közzé legyen téve, minek eszközésével Práff Ferenc bizáék meg.

Ezzel az értekezlet véget érven a „Jegyzőkönyv” befejeztetett.

Kelt mint lent.

Práff Ferenc, ért. elnök. Lenkey István, Morgas János, Spindler Pál, Orsovsky István, Rabint István, Hermann Imre, Goltisay Lajos, Csiky József, Krúdy Pál, Fridrich Ferenc, Kusztás József, Nesinger Szaniszló, Szabó Károly Hegedűs Lajos, Lengyel János, Szabó Mihály, Varga József, Horváth Miklós Jenzenszky Károly, Barkay Ferenc, Györfly Kálmán, Táray József, Hegedűs Károly, gazdaszatiok és erdészek.

Nógrádmegyei hivatalos értesítő.

PÁLYÁZAT.

A győri Árvaalapítványoknak 1879—80. tanév kezdetétől következő ösztöndíj állomások jöttek úro esedébe, nevezetesen:

I. A győri árva kir. alapítványtól 9 állomás, egyenkint évi 80 forint.

II. A győri árva Diabács féle alapítványtól 2 állomás, egyenkint évi 80 forint.

III. A győri árva gróf Esterházy-féle alapítványtól 3 állomás évi 80 forint, illetőleg 3 állomás egyenkint évi 100 forint.

Ezeknek betöltésére pályázat hirdetettik következő feltételek és megjegyzések mellett: A győri árva kir. alapítványbeli ösztöndíjakra szegény katb. vallású jó előmenetellel iskolába járó vagy inaszkodó árva fiúk és leányok pályázhatnak.

A Diabács-félekre az illető rokonok, — a gróf Esterházy-félekre pedig az uradalmi könyvvivő számtartók és ezek után a gazdaszati tiszviselők és szolgák árva gyermekei, különösen ha convertita árva fiúk vagy leányok pályázhatnak elsőbbséggel. Az e részbeni folyamodványok a győri kir. árvaalapbéli állomásokkal illetőleg Nogáll Károly győri püspöki helynök mint az alap igazgatójához, a Diabács-félekre nézve Zsolna város tanácsához Trencse megye útnak, a gróf Esterházy-félekre nézve pedig gróf Esterházy tatai uradalmához Tatra Komárom megye útnak, mint illető pártfogókhoz czímezendők és az illető tanintézet igazgatószáékhoz, hol a pályázók jelenleg tanulnak, vagy a megyei és városi közönségeknél 1879. évi december 31-ig, mint ezenül kitűzött határrapig, benyújtandók. A benyújtandó folyamodványok következő kellekkel szerelendők fel.

1. A legközelebb lefolyt 1878—9. tanévről szóló iskolai vagy inaszkodási előmenetelről szóló mesteri bizonyítvány.

2. Az eszedző szülőnek polgári és vagyoni állampotáról és németi érdemeiről, testvértárgyalnak létezmáról, valamint arról is, élvez-e eszedző vagy egyik testvére ösztöndíjt és mily alaplóból, hatóságilag kiállított bitel-s okmányokkal. A gyermekek száma egyenkint név szerint és korak szerint kimutatandók.

3. A keresztlevéllel és az eszedzőnek atya vagy mindkét szülője halálát igazoló bizonyítvány.

4. Megemlítendő a folyamodványban azon kir. pénzár, a melynél adományozás es-tében az ösztöndíj illetmény felvételi kívántatik.

5. A Diabács és gróf Esterházy félekénél a fenn kitett egyéb kelleket illetőleg a lozármaszati viszonyokat igazoló okmányokkal. Az ékepen felszerelt folyamodványok az illető tanintézet igazgatószáék és megyei vagy városi hatóságok által és pedig az előbbiek részéről vagy közvetlen, vagy a tanker. főigazgatószáék útnak, az utóbbiak részéről pedig szintén közvetlen 1880. évi január 31-én a fennvezett pártfogókhoz a minősítvényi táblázatok kíséretében eljuttatandók, hogy az utóbbiak által a kijelölési javaslatot legalább 1880. évi február 25-ig beérkeztesse.

Végül megjegyeztetik, hogy az adományozott folyamodók ha fiúk, a nyert ösztöndíj tanidejük vagy inaszkodásuk tartamára, ha leányok férjhezmenetelükig ugye anyagi állapotuk másképp kedvező megváltozásáig legfeljebb azonban éltük 24 ik évének befejeztéig élvezendők. A fennkitűzött határrap, eltelte után, vagy az illető tanintézet igazgatószáék mellőzésével közvetlen a vallás- és közokt. ministeriumhoz benyújtott kérvények egyszerűen visszautasítottatni fognak. Budapesten, 1879. évi november 10. A vallás és közokt. m. kir. ministeriumtól.

KERETMÉNYEK.

A zárai cs. k. államügyészség folyó évi november 12-én 4765. szám alatt kelt előterjesztése szerint, Zárában lakó cs. k. tisztviselő kárára az 1864. évi november 1-én kelt papírpénzjárdéki államadósság 1626. száz egyeztetéshez buszonbátodik számmal jeölt, 10,000 forint névszerűn értékű kötvényének, buszonbát (27) szelvényt és az ehez tartozó talont tartalmazó leve ellopoltat. A szelvények, melyek mindegyike kétszáz tíz (210) frtól szól, november 1-én és május 1-én és pedig 1879. évi november 1-től fogva egész 1892. évi november 1-ig kizárólag esedékesek. Miről a törvényhatóságot szorgos nyomozás eszközése, az illető pénztárak és pénzváltó üzletek értesítése és siker esetén ide teendő jelentés végett tudósítom.

Budapest, 1879. nov. 26.

A minister megbízásából:
Lukács György,
ministeri tanácsos.

Nyiltér.)

Az Athenaeum által kiadandó „Kossuth Lajos iratai” könyvre előfizetéseket elfogad és a megjelenés után azonnal, eredeti áron kapható leend, Spitzer Mór könyvkereskedésében B. Gyarmaton.

Ugyancsak Spitzer Mór b-gyarmati jól berendezett könyvkereskedésében Palcsy Ferenc „Életem és korom” című s rák nógrádmegyeiokra nézve különös érdekű mű lezállított Áron (2 forint 80 krért) kapható. Ott díszleg már öreg lantosok Arany Jánosnak „Toldy szerelme” is; 2 forint 50 kr. az ára. Asóthb „Új Magyarország” 1 forint 50 krért. Winkner „Elményeim” című műve 2 forint 50 kr. Mindmegannyi kedves karácsonyi ajándékok.

Valamint karácson és új év alkalmára, dísz művek és ifjúsági iratok nagy választékban vannak, — a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlja.

Felolva szerkesztő

Horváth Danó.